4509

چھاپ غلام محمد نور محمد

جملہ حقوق محفوظ ہیں

OFFICE ... ACADEMY OF ART CULTURE & LANGUAGES
No. 175
Date ۷۸۶
ENCLOSE
4509

محمودہ یارس پتہ مرن زان زہ عیدا

مَن مَاتَ مِنَ العِشْقِ فَقَدْ مَاتَ شَہِیْدَا

کتاب ہذا

قِصّہ

زَینُ العَرَب ع

مِنْ تَصنِیْف

ملّا عبدالاحد ناظم کشمیری

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کُتب کشمیر

مہاراج زنبیر گنج بازار (و) مائسمہ بازار امیرا کدل سرینگر
کشمیر

د کتبہ قاضی نظام الدین خانیاری

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

ربّ یسّر ولا تعسّر وتمّم بالخیر

مسلّم حمد نی پایان خدا را
کرن از عشق آن نور محمدؐ
تہند عشق و محبّت چار یار ر
بود نطق و بیان را عشق الو
چہ پیر از عاشقی و چہ جوانمرد
کرت قصد سلوک آسوس مکوکے
الف با تا زہ تینو نامت بر کینہ
مجاز آغاز جہوتے تحقیق انجام
الٰہی عشقہ برتن سینہ میونوے
کشاید فیض عاشق ہمش عقد کارم
کنی بوزک شی بو عشق یکتا بش

کہ از عاشق نہان شد آشکارا
سین عاشق محمدؐ کرنہ معشوق
دتن آلتّنہ اصحاب کبار ر
چہ عشق است آنکہ از یک ذرّہ او
بہر دل عشق را تاثیر میکرد
دیس پیرن تہ ماجہو عشق در دل
تلاوت بو دقرانک گرکینہ
لباس عشق جہی عشق مجازا
گئے ٹنہ صاف کر آئینہ میونوے
زخاک پاتس تاج افسرم تہ
عجائب قصّۂ از عشق یکتا بش
بمعنی شیخ عطّارن جہو مریت

چو در خود دید عشق و حسن بیحد
برن تس سینہ بے کینہ از ذوق
پس از حمد حق و نعت پیمبرؐ
سر عقل و خرد ماندہ ترا بو
دین گوطالبا درشپیش مطلوب
سونی آسی سلوکن چھو کنہ قابل
بصورت گرزہ وانک معنیس تام
طریق عاشقی سوز و گداز است
بحمد اللہ نگاہ پیر دارم
سرم خاکے آندرم باد
بیان اندر الٰہی نامہ کرمت

آغاز داستان میگوید

ہیرہ شہر بلخک آسو سالا ر
بہت بختس گمت نا حسن اوا ل

کعبس نا کعبس کن پرستار
صفت آس تس دینس موافق

شہنشاہانکو کا آسو نبدا ر
عبادت روز و شب نا وزعادت

زعدل و رعيت لو دلشاد
زجاهش ڪمترين بد خسرو ڪي
حڪومت ليء ان عالم شهريارا
سمت ميدان نيران آهن سعيم
ڪمر آسو ڪپيرتس نال و حارث
زجا ڙي لئي عناني غدار اس
تهندي خسنه عالم آسو توشن
سپيمنٽ بلنج زن سيف لو بمائي
جهان حسن سرتا پا گرفته
دل پاڪان گرفتا ڪمندش
ڪمت مشڪ ختن گم زلفه مشڪه
پريشان دل ڪمت جان غم نجهين اين
خم و پيچ آسوتن زلف دراز ن
لڪن زنجير ته آشفته احوال
وجهين خط تاله هند نامه سياهين
سو قلمت سنبلين منزدين اين آهس
ڪران بله شانه موس حرليء عيب
بهر نادي دل آزادي اويران
برو زلفين مشڪين ليء بخته آهس
ڪنڊي منز عاشقن منزل جهودوران
جهونه تهو زونه ابرو چشم ونبي

يا انصافش جهان ني شد لو آباد
ڪمر بسته نخدمت ماه و خورشيد
غلامي بر درس آستاده دارا
تهندي ليء حڪمه چون حبت سين بلخ
سو رت جا شهر حسنس آسو دارش
ڏين بڪ جوهر جاڙ شهرس ڪو ر
وجهيت آن ليء و مه خورشيد روشن
بزيبائي قدش ليء بندهٔ شمشاد
جمالش عالم بالا گرفته
پون تنت سر نازس الف برپا
خطانډ خط مهيت پوءِ چهوڙ شڪه
مسلسل تينه ون نتن زلف سنبل
ڪرن بنيان ڪاڪل پا ڪيا زن
ڏٺن گيسوء ڪمند ليس انکه لاف
زرحمت گو قلم لو دڪيتا آهن
شب آن ماه دو ڪبه دور اختر
گرتهن گلدسته زن منن سنبلين عنبيب
لتيرس موي برآئينه خانه
گل و سنبل بهم آويخته آهس
جنبيش پائي ده ماه منوّل

بجود دس مستحق تر حاتم طي
ڪمت ڪمنام تير خاقان و جمشيد
تهندي عدله امش و گرگ باهم
تهندي قهر ڪانام ظالمان تلخ
زده تا چارن تس لوڻ نگارس
بدولتخانه شو يان جنتنج حور
قدان سيمبر بالا بلا ئي
برعنائي خرامان سرو آزاد
نصيد خوبي قد سرو بلندش
گرته هن درام شام جنگ و فتنه برپا
نمن شهمار زلفن گم وجهن آهس
معطر ڪار ده تنت پيٽ ڪاڪل
قدس گيسو ني جيم الفن تنه دال
زلن ته نافه چين نس نه انصاف
يا آن قين طا ني ڪاڙ مپوشن آهس
عرق شبنم گرتهن گلشن معطر
بخاطر جمع موء تراون پريشان
نته بر جهر تابان سايبانه
ته هٺه زلفچه ماران گرايه دوران
برو دين ماه و گل آبديه ابر
جهنه ترهه گلستانن نازنيني

ڈکن پٹ نور اقبالک نشانہ
کہن کہنو بز فلک خون شہیدان
جبین دیسیت سیہ بفنچ مونون جود
بصبح سلخ تم چندر کرن غیب
پر شہباز ابرو طاق با قوس
نہ ڈلیشت ماہ سانین ہم شفق پوش
نتہ زنگی دو دستہ بہت چہو شمشیر
سو خالِ نقطہ شد یکصا یکصاد
کمان ابروان بہت چشم ترکان
چنی زان می چون تس چشم بد دور
بصد افسونگری نرگس او
دچہین دپ عاشق دفتی فرض عینی
خمار چوٹ چشم منزازان لنگ
گلن پٹ بادمن تند رچھے پیش
کران مردم دران میخانہ رندی
مسلمانی نمود از چشم کافر
سو رخ در موے شب قلِ طبیح لو روز
بجلوہ گلشن نہاوان منت
بناز و غمزہ حسن کر بنہ تیزی
بدفع چشم بد اسپند در آتش
میانِ لفِ نتوبان خال رخسار

بمت لوح رک سو پر تو بیگمانہ
صفت سو یک تے ودائم نون لوزن
ہفتیس تان گلن ینکین خند پر رود
زطاق ابروان آمد ملایش
سو قد بیت مصحف نون القلم اوس
میان چین ابرو خال ہندو
چہو سر تہ برانز لالان دری شیر
نتہ دربان میخانک سیہ پوش
دو دستہ آسو برتن تیرلایان
خراب چشم مستش بادہ نوشان
ہجہن اصد مری تعلیم جادو
دو ابرو چشم و بینی زنظر آم
فرنگ آمنت ہندستان پی جنگ
صفِ مژگان تیزن زن تیرزاوان
بقتل مردمان تمتیز بستہ ندی
رخش آئینہ نورِ الہی
بستہ آسو فتاب عالم افروز
کرن کہ گلشن تہ آن ہو سناک
سو رخ ڈلیشت گلن گیہ برگ زری
بہت پامنتزن کو تن سیہ زاغ

چندن لاگن ڈکس آمہ تابان
گلن ہفتیس بقدر جبہہ لوزن
رخ خورشید او سر دچو از غیب
ازان محراب جم قبلہ جمایش
چو خون ضد اسٹر تیغ دو برو اس
کران دو چین کمان بستہ آ صد ہو
چہو دو صاد دن بمت از دست استاد
کمان ابرو تہ ہند بہت آسو بردوش
نہ چشمہ برزمی تس چشمہ مخمور
زسر خوشی چہیر دم مفروشان
دو نرگس بر قلم آن خنہ چشم و بینی
بیک شاخی دو برگ و ہم دو بادام
وچہت بیتر لن ہیچ کار اگیمش
کمان ابرو دو بادام خون ہاران
نگاہ ناز بستہ روح پرور
دہد خود مصحف روشن گواہی
فرشتہ نر ہن یا حور جنت
گل از رشک رخش جامن در چاک توان
خالی آن سیہ در ان موئی پری وش
تہ ڈلیشت لو گلالن سیہ جگر داغ
چہو تن ہندو در آتش بستہ زنار

گلستان چهادني زنگي پسر دراو
نته منز حنکس کعبس بلال آسو
قمر دامنت خنجر بست لسته خنجر
دهن میم الف بنی شبن کیاه
گته جچه زلف نه گج رفته رفته
خیال آن دهن درغنچهٔ دل
دهن بستم کشادم باز بستم
شبان بس و نده ماله رشته در
وهیت خون جگر بتس لغ شدار و
سولب آلو نته برگ گل زبر
بیلون اچهر نازه کن بتس گن وچهای
چوان آس حور ئی دد شوره یاه
سنز بر لب گمت لگمت خیاس
تمکین خندهٔ نمکین نمک ریز
گته هن درشاهیهٔ خورشید گرد آب
سنز خنجر زبان قاتل تکلم
لبان آسو مضطرب احوال تسکین
ثمر تس قد شمشاد بس ذقن سیب
سو چشمه نمزمک کو تر قرینه
نته جو گی بهت برغار تاریک
عرق نت از جبا شبنم برا تک

نته شاه حبش صورت بندرا و
تهنزوی شوبن رخس منز نسته خنجر
قمر دامنت خنجر بست مرد عاشق
ز چشمه تلث هار و پوس ماه
ز تهر آن دهانش میم یعنی
محال است وگمان تنگ شکل
درکن یک موی نازک بسی درایت
دهن زرن بی ہا در حقهٔ پر
همتی چو منن آسوس مئے ناب
بشیر بنی مد فواره رشکر
سنز تس فوق لبن بیا نمایان
زهر سپان سنز بر لب نشانه
عرق دانس و تهن ہرٹ لج در نگی
دل انوکارن نته گلشکر آمیز
دهن حقه قلم بنی جبن لوح
ز لعدت لعبت آن خوش تکلم
زنخدان گوی نقره زلف چوگان
مدور هیچه منز سن چه پر آسیب
شبان آسو خال بر چاه زنخدان
پران ما نتهر انان شهمار زبر دیک
چه گوشن گوش تس زن در شهوا

برهی مصحف با نقطه خال آسو
یتهه دریاه انگشت پیمبر
ترهان از عشق عذرا فغل و منق
دوهنبنج ماه وچهین تو ناد و نفته
سهاد میم مخفی آود معنی
چود وصف دهانس در بسفتم
زسی دندانس زوس بسی روا این
بسر جی یاقوت یاقوت آن لبا و
توی گیمت نه دهه آسن چو عناب
ثریا در شفق دندس شبانی
حریف غالب چاه زنخدان
نته می چو منن جام گلاس
چهه غنچه بر دهان زیر برگ تنگی
سنزا خنده تن لبروی جهتاب
کرت مشق ستم غم دت لفن روح
سخن تس طوطه سند خونه شیرین
بیا زیج حال مشتاقان ترسان
سو چه مانند جنس گنو خزینه
بهت هند و کنار آب حیوان
سوغبغب موج زن آب حیا تک
در آن مو نیله کرنتا اند شب تار

پرزلون لف گنڈہ منز دورہ پرین
یمن منز دور فل لون علی لوز
وچھنت تن کارہ کن شمعس یون نار
سنہ گردن ڈیشتھی آہو سین صید
نگارس کیاہ نگارن رویہ دستہ
نروریچہ ترکرمت چھو خونہ
زسیمین سینہ اتش بتیاب سیماب
صفائی دل دِوَن لرسترن لاف
حباک لیزم لیموئے تزہ
زکم لوبی یمت دعوی تہ لافہ
بکیموئی دوکوہ آویرہ ازسیم
ازان کوتاہ شد شرح درازی
نہ کھور آیینہ نتہ تش آس روشن
خرامان تربکین بے خفت وطاق
ستن گلبرگ یس نازک قدمن
نہ سرگجہ حورہ شوبان ہمسری تس
تصور ہیم بمعنی ہیم نزلور
عجم از جلوہ حسنش تیران جادو
دین استاد آسو طبع موزون
نگن چھونہ تھو ون طوطہ لطیفہ
سٹھاہ آسوس فقیرن ہند محبت

خطائی لون تس یا سنبل چین
وگن تس کار زمون کیا مدور
ذرن ورانہ صورت عاشق زار
رویہ سپز مرتھ رویہ نزہ لوشہ لنجہ
بہ چھو کرمت ریزہ کوشن زنگ بستہ
وزلنم برگ گل تا مرگ بلبل
سمن ترمیردنہ رس سین آب
دویتا تس نزہ گوہر یا دوار
گمت زن وار سخل منور
گمر آیل تسند ذرائل ندر وال
آما آمن بین وارہ زہن ہیم
ستون ایوان حسنک ساق زانو
کرن پامال سرکش منزہ گوشن
شبن تس برکف پامار گیسو
ہیبہ تن ناوزہ آسونہ یون
زسرتا پا یرِ رفتہ عام
دلآرا دلدہ ودلخواہ ودلبر
شرو شی تہو تہ مصحف یا ددر دل
ونن شعر و سخن ما آن ہمالون
مدرس آس یم تس پیش ازنیجال

گمت دُر از عرق یار رشتہ در نور
بیسن نِہ انزنہ نہ ہر نہ برابر
بہ چھو نہ رویہ خوبہ نہ آئینہ خورشید
تزتھی نازک گرہن دکو ذنجہ
یمن نمہ منیزہ ہند وچھو مت یمونہ
نتہ درحون عاشق ترکرت گل
سو بینہ شین لین آئینہ نتہ صاف
شبن سینس نتہ شیشن چھو پٹھ نار
تسند نافہ وچھنت کستور نافہ
نتہ گنبد مرچھ تقدیر زلزال
بعصمت دا اندر پترہ رازی
بلورک رویہ تسند درنگا یلو
زشوخی درمیان خون عشاق
رٹن ہند برکف کف برلب جو
برابر نہ فرشتہ نہ پری تس
چہ گلرو یا چہ گلبو یا گل اندام
یمس لے خنک تھس زن العرب یاد
ستن منز علم کلی گر نہ حاصل
کتھن کیاہ بہ برزبان ستی ردیفہ
تمی تس خوشکلامس گمت لال
مطلب وا اتھ مرطالب تجدمت

زلقطہ از عنا گو منت غنا نش
سخن با کس نکرد الا ضرورا
بہ پیری گو دنش بخت جوان آس

بحق از مار سوی حاصل فنا نش
عزیز از جان خو دستی آس کعبس

بذکر اللہ مشغولا سرورا
سوبش عزت رحمت زن آسو کعبس
لوفہ ردیبہ آس آرام جان آس

دربیان وفات یافتن کعب و وصیت کردن او حارث را برای زین العرب

رضائی حق قضا پیش آ ہس و شاہ
دریغ آسمنہ شاہی جاودانی
دینش مہ گرتہن چھوم سوی عقبےٰ
اوّل حقس دوبم ون نراومی تی
مہ گونہ کا پسند خاطر خویش
دی گونہ نیک داہ تی زہ مانک
نصیحت ہم وصیّت کرد بیار
و دنگ شور تہو دی زمینس
پراز لوحہ سین عالم قیامت
مہ راوم جای سجدہ چ کعبہ میانی
مہ چھوم باقی تمنّا کا نھنہ لورام
گیس لو سوسن زہار رن مزاران
گہے تہف دت کد ان آس الف دمشکین
نفشہ کاشتی بر بستران زاد
و دنیا لو چرس منز پیوم ماتم
وہ کسہ شہزادگی چھم داج اوم

مرض ہا لک سین بش کیچ کلاہس
بند بیرا لو نہ تم در پیش حارث
خدا خواہد تو بینی دور دنیا
مہ نش خواہش اسنز کرنا مدارو
بعقد کس نیہ ادم گوہر خویش
خدا ہومی گوہ تت چھوکے زہ قنوی
نہون تم حارثن کرہ چشم اقرار
سین آن لی ورروس تیر چوین شام
سین بر پا تہری بیر فرمنت
فولی لو پوشہ تھر کہ نہن برہ لو
کنھا کرم مرزم چشم بادام
چھو کہ لد نخ کرن گل یو زہ دالک و
سنبل از داس غم لی فراز غمگین
ہینہ تھر زدن کرن آس آنج یا دہ جامہ
سوکھس منز پیوم دو کہ پڑتنا غم دیبہ
ودن لی یون ون تن آس ہای مرگو

تسلّی گوس از دنیای فانی
کرن بخشش نہ تاجس یانہ وارث
پئے زین العرب نہاومی زری
سٹہا گرد نکشو بیہ شہر یار و
رضا ہومی پسندید وے زہ نھاوک
کر کنی میا نو دعوی چھوی تی فردا
امانت د تو شہن جان آ فرینس
پرک انّا الیہ راجعون تام
ودن زین العرب ہا بایہ میانی
زری تو چانہ دوکھ ستین مرہ لو
چو شبنم گلر خس پڑے اشک ہا ران
بدندان قند و دھہ تا نیہ نراون
کرن ازسلی غم سینہ افگار
مہ ہا لو چانہ مرنہ روزہ پامہ
سینہ گیسنہ بے سر تاج راوم
بو کر نہن شر بے پای مرگو

زٹت بو تراوتھس تی غنچہ از باغ
خراشیدی گھیں وگہ کڈان موی
دلاما دایہ بن بن ہُنس کرانی

وہ بونیر مرتن چون لالہ زاہ داغ
زحسرتہ آس تتر او ان زمین پا

لڈان گہ خاک بیر گاہ بر روی
بہت تس ترونزہ دآیہ اللہ وان
مدانس گرانی اُش ہرانی

بر تخت نشستن حارث و عدل و احسان و حکمرانی او

دپان الغصہ بیرک حارثس تخت
کرک چون ابر نیسان دُر فشانی
سبز نا بہ تہوک شہ تر او تم داف
سو حارث بیٹو دایوان شاہی
بنا ذو نیکنامی تاجداری
کرن تہو تس نجوبی تیر تسلّی
ٹو چھک مالک خزانن جاین جھیم ہای
دُن ماتم تراوگی ور مصیبت
جہان شک تیر زاہ آدرد ماتم
بنفشہ ناوہ دُمت بر زمین بیو
سو شنت گو عشقہ تر بیٹو زوارہ

بسہم پادشاہی حکم گو سخت
کران حارث نسحد گو ہر شاری
بیرک اغفرلہ از قاف تا قاف
لعدل و داد کرتم حکمرانی
کرن تر تخت شاہی تاجداری
سک سارن گر ہُن بین وُن روتراو
بیسا مان و زرو ز لو بیر و پای
شب ماتم نہ آہ دل شکستہ
زغم بلبل نہ قمری و دمت دم
شکفتہ سنبل از ہر زیچ و تابی
نتہ جو دُن محشر زبوٹ واراہ
خروس آواز دم گیہ شاہی

کفن کعبن کرک بُر دیبا ای
زدیڈی نہایت اشکباری
بہشتی گو بایوان الٰہی
مشت گیہ عالمس نوشیروانی
سوسی بن العزیز ان بیس تولّا
بسا جہوروی جانہ باپت دل ترہ خوش تھا
جہوسی لوٹ ہوی بابن جھیم و صیّت
زہر سو خیمہ تاریک بستہ
وسنت لالہ جگر خون دلخزین گو
عرق افشان گل و نرگس نخوابی
زخوش وقت نزرگان الٰہی

در باغ رفتن شاہ حارث و جشن نمودن و شعر و نغمہ کردن بکنباتش را

سپین بیدار ساقی با صفائی
نوا در پردہ عشاق شد راست

کرن کھاس بیپالن اروئی شنائی
شہ حارث سراز بالین جو برداشت

چو مطرب با ترانہ زیر و بم خواست
زماتم دیدن گلزار ہر داشت

نگه در شنگهن آسوس گلستان
وچهیت شدّاد گوهت داغ بردل
وزیر امرا برای تعزیه آی
برای تعزیه پرسش بهمام آی
دلک اوباش جانک آسو فاش
بناز و عشوه برپا آسو آفت
سپاهی خوش نگاهی شوخ و خنگی
بهر چیپے هزاران لشکر شام
وخنجر مژه اش خنجر برجان دشمن
مژان ز تیر مژگان مرد سرکش
به تیزی کز صف مژگان بجنبی
سو غمزه تیر باران آهوان را
نگه شمشیره خونه تیر کرن کار
انچ و ان مسن پر تو ڈلن پت
بله فج چشم زخم جادوئی هند
دزن با دل سینه اندر سفر آسو
شوبان آسو پرش خطش سنبل زباغی
دل یاقوت لعلش قوت جان
زبانش در دهان در دل چه جانے
کران مرغ هوا ابتدا ازنزانه

شبن فردوس اعلی زن سو بستان
غلاموتنا اندر پیراوهس تخت
چو غلمان یکبیک مئے رو غلام آی
غلا ماه حارس ثیر نازنین آسو
سٹھا خوش تن باش آسو سن نادکیاش
بگلزاری جهان شمشاد قدی
دلیری پیل تن وری شیر جنگے
وچهیت کشند خم ابرئی غازی
مژه اش نیزه در چشمان دشمن
لبا مان تن وچهیت مژگان سرکش
بناز و غمزه آن صفها شکستی
نظر نیزه کرشمه تیغبازی
زجادوئی دو چشمش هر نه بیمار
گرش بن سو آتشین عارض غضبناک
زخس پٹ خالش مانند اسپند
خط لعل لبش خیل سیاهان
لب اندر خط چو لعل شبچراغی
دهان از تنگ او تنگ شکر بود
خوش الحانی چو طوطی خوش بیانی
ربودی دل سرودی کردی آغاز

سو گلشن با ارم کرمت مقابل
شهنشه زاده در جنت نکو بخت
سپاه لا را زبهر سلام آی
پری زاده ملک با مه جبین آسو
جمال از مهر و مه برده بغارت
بباغ حسن و خوبی لاله خدی
گرفتی از کمندی زلف چون دام
کران ترک ترک تیغ بازی
کمان ابروان چادن لصید کش
ڈلان تیرا دن کمان و تیر و ترکش
تسنره چشمه آفت مردمان را
بدنبال غزالان ترکتازی
وچهانی رخ تسند خورشید صورت
دون غازی چو گل بر پیرهن چاک
سو خال اندر رخش زنگی اسیر آسو
حلبش و زنت کنار آب حیوان
سو لب دلشت گمتن خو جامرن جان
مگر حقه پر از لعل و گهر بود
چنان در علم موسیقی یگانه
عراقش با فراقش بود دمساز

بناز آراستی در پردهٕ شہناز
خرامان ژاوُ در باغ آن صنوبر
پئے دلخواہیش نغمہ سرا شد

کران بلبل بسوز آہنگ پرواز
بصد ناز آو در پیش شہنشاہ
تسنز سیتارٕ سازی دلربا شد
بگریہ زار سار عشّاق زنار

اتھس کیت ساز ہتی ساز در بر
شبانہ گیسوان تیرہ چون ماہ
ترنّم کرُنہ ؤیُن ساز و سیتار

خوش آمدن آواز یکتاش مر زین العرب را و بدام عشق او گرفتار شدن

بعشق نوجوانی داد آواز
فزونی تس سپن رنج و تعب را
دماہ اکھ کن دِتُن پوزن ترانہ
بآخر طاق برطاق آیہ لاران
سوز خمہ نون زن زخمِ دلس پیو
دِوان زین العرب ناخن سینہ
دِوَن ناخن گہی یکتاش ناران
دِوَن از چنگ سازس گوشمالی
لَدان گہ پیٹھ جبینس چین مستی
گژہ ہن تیر بے نوا عشّاق مارہ
وچھیت مستی ہُن زین العرب مست
سپن از دست تمی درعشق پامال
بہ تیرِ غالب سپُن تس ہیہ نکس
فتوِن نرگس جا. دوی یکتاش
ہلال عید ابرو دیدہ پر نم

چو بلبل خوشنوا با نالہ شد ساز
دِیُن کیا چھس کنو پوزن خدایا
مٹھوس ماتم بیاد آو تس فنا
وچھُن درپیش شہ یکتاش خوشباش
وچھیت تس زیر و بم زیر و زبر گو
کران یکتاش تیر نغمہ سرائی
مَرن زین العرب سیتارٕ چارن
گہی سیتارٕ از دست آسو تراون
الِن تس زلف تکین چین مستی
گہی ازسانہ گہ از ناز مست او
دِتن یکجا بر رود دیہ سند دست
مرُن مٹھول سُند تس غم عجب پیوس
نمس اکھ دم نہ گو نہ تہن و دِتس
سپن دیوانہ پر مرلہ وی یکتاش

بگوشس آمد صدا زین العرب را
مہ چھو متہ دنچہ دل سوزن خدایا
بگریہ چھت ساپنن پان ماران
کرن بلبل صفت غلغل تسنز باش
غزلخوان بدہ دُر بار از خزینہ
مران زین العرب آشفتہ رائی
گہی یکتاش از مستی بحالی
بمستی دست بر دستار آسو چھاون
کرن زابروی آہنگ استادہ
گہی از نے گہ از آواز مستاو
دوکھ پیٹھ گوس غالب عشق فی الحال
دوکھ لاوس پیٹھ تھو عشقہ تیتہ پیوس
کمندِ جان سپن تس موی یکتاش
پریشان حال پر گیسوی یکتاش
دل و جان کرُد قربانش بیکدم

وچھیت چشمہ گیہ نہ چشمہ پُر آب
اما آس شرمکس تالس اندر گل
دماہ رُوزت رمجلس دپاوکنیاش
بپاز نجیر شرم آتش لسرداشت
چہ وحیرت گردش این چرخ ناساز
لسر گرداشس عہدے چیان بست
نہ صبر و نہ قرارش ماندہ در دل
ہلال دل امتس گو سرو بالاس
دوَن در فرقت آن یار فریاد
کران داسن دس منز چایہ پائل
کرُس دراگوتہ ژونزدتس دلاسہ
دِوَن زین العرب دوری یار
زنن افتادہ پیشت زلف در تاب
نہ زانن راز دل تمہ کینہ باوِت
تسندس صبر و آرامس گرُوناش
بآخر گوس یکیاش انتظر عجیب
کران زہر آن مہ بازی آغاز
زدیدہ اشک خونین گوس جاری
زعشقش ماند چون خر پای در گل
انُن حیرت تمس آئینہ رُوپس
کرن عشرت لسر آیس محنت آباد
یوَن یم بہر تعزیہ شاہ مرحوم
ہرت بیوان چھیت تمتہ آسہ
بدل ماتم زدہ در غم سٹن آس
وچھن پٹ دارہ بتس کُن ماندہ در دل
نہ زنجیر حیا از پای تراوِت
وچھان تیوتہ ہایہ آسنس انتظر داشت
ژٹن جامہ چو گل تا دامن از جیب
بنا کامی او گردون میاں بست
سیہ زلفن انن بتس بیقراری
دوتاشد قامتش از عشق یکتاش
سیُن نس مار غم ہزار موُس
کڈان آہ سرد از سوزش دل
گرہن غمناک ڈیشت حال معصوم
شہ کعبس ودِن آری بصدزار
مصیبت مورہ ہت یارس ون آس

داستان در گریہ و زاری موُدن زین العرب در فراق یکتاش

نوای گلرو زبستان کلامی
بشمع روی خود پروانہ کرہس
بدام عشق خود بورام کرہس
دلولا لو لوڈ جو ہوشہ حالہ
کمان ابرو یہ لاتھم تیر مژگان
گیس لب تشنہ دل چھوم سوئی او
فرودی غم دلو دی از برم دل
کرت مہ نیم کُشتہ مینز رامی
بچشم آبدارت گیہ بیمار
ژلو ہم یار سے آرام کرہس
ژہٹہ نس و ار چھومنہ کہٹہ نس تاب
دِس منز بستہ گیمت چھم مہ پیکان
مہ کرتھم پارہ دل بدو ٹھت خنجر تست
ولو چھرو یہ لو دلو انہ کرہس
مہ چشم زیتن ون چھمنہ نہا دل
لجس آشفتہ گل تن زلف زالہ
فٹن گیمہ والنج دادہ دریاب
زہر آب تیغ ابروئی او
پرا زوی مہ نیو تھم ہوش از دست
کونی باشکر غم چھنہ قابل

پتہ میہ ہی تہ لاگم ہا نژ کرانوی
زہجرٕ چھمنہ وصلچ کنہ امیداہ
دِلس چھوم داغ ژہی پتہ نیرہا بو
مہ نیوت آرام کُس آرام جان چھوے
یمی برژل یمی کھوژل بفریاد
گژھِن میخانہ عشقن مے چھو نا
گیَس پامال عشقن سیر وناز و
وہ ژاگن چھوک دِلس اللہ انفاک
گرفتی پردہ میسو زی بدژم
عاشقن کرشیس دُرژ نگاہی

مہ عشقن کاژہ زونی دِتو نہ کرانوی
وَنِت کس نے انہ عشقن تربسنت گوم
چو بلبل لالہ زارن فیرہا بو
جفا کارٕ وفا ترایت ژلو ہیم
سوین سرژل گیم ترگوم بیداد
زُخسنت قیا لبہا حضوورٕ ا
پیس ا زنرکنا زی خوش آوازو
چنگہ چاپی چنگہ ہو گوم مہ پان
بیابین وی نہ ردو آہ سردم
نخچم سازی آزہنگ میر برہ

چو بلبل گیہ برگل روی شیدا
ژہنت پیو یہ سو عشقن منز نیت گوم
خبر کنہ چھمنہ کیا نام نشان چھوی
گفانت تہیاہ تھاو ژلو ہیم
تمنا چھوم دِلس باہم سمو نا
آقو لگ اطفی خمرا ہو را
کرت تاراج جانس گیہ غمناک
زہجران تنگ آمو دربدن جان
دیہنا بارہ دُرشن گاہ گاہی
بگویم رست از جان غم آمیز

دربیان بیمار شدن زین العرب وآوردن حارث حکیم را باین علاج ومعلوم نہ شدن بیمار شس

دپن زین العرب ناگہ بصد زار
کُتن پانس ستم وارا نبک گوس
خمار آلودہ نرگیہ چشمہ بیمار
ہُران تن داد پانس نے بلن آس
شفادان اک طبیبا چون فلاطون
سودا رو درد جانس گو نہ کافی
بہ آتش چھو سنہ ژانان کیا مرض چھس
اسِ ما ماتمک آسم تپ وتاب
پرتھن ہنو تس تہ کم لولن کرن ہول

سین تا مدّت یکسال بیمار
گلس گو زعفران سنبل پریشان
بدام غم سین آہو گرفتار
بعشق سوزش تپ بتن جگر دود
انک کرتم علاجانس بقانون
حکیمن دو قسم چھوم دانہ سندے
مرض چھا یا دلس منز کنہ غرض چھوس
کو ٹھ پٹھ کلہ ہنو تس للہ ناوُن

ہیہ پانس اندر آتش تبک پیوس
رُخس زردی ہو کُس پٹھ زلف پیچان
دو غنچ زون زن دزتب گلن آس
وُچھت حال تمسند حارثن ود
تمسند تجویزس نا ہیُن نہ کافی
مرض تہیہ چھوتہ وُچھمت کنیہ ہندوے
یہ لو زت حارثس گیہ چشمہ پر آب
سٹھاہ شیرین کلا موسلہ ناوُن
ہُرت بیمار ژی ما یاد یوی معلول

دپُس نمہ شرمہ ہٹرہ چھین لو بیمار
ہنن حق یا دپشرُن پان ذالتھ
مرض نہ ٹہیوس ا زدرد نہا نی
تمنّا یا رہ سُند صلانہ زہن مُلش
سہ دانا دل ون نن آسکنہ کیاہ گو

مصیبت لو چرس منز کرُنہ دشوال
گلت گیہ ماہ زین غم نا بالی
وچھین کو تاہ امید زندگانی
کران اس دا یہ لو سہ غصہ غم نزاو
چھُو کت ہیو عشق سر کل نا و کیاہ ہیو
جو اباہ کیھ ون آسنہ ننو ہیو

دلگ لو شید سر باوُن نہ زانش
مہ دو ہفتہ اماندہ ہلالی
تسلّی ہنو نہ از دنیا گرزہن لش
کرُوی اس چارہ امّا سر دلگ باو
مہ ونو عشق کیا گو زنگ کنھو ہیو

دربیان فریب دادن دایہ زین العرب را و آشکار کردن سرّ خود

شفیقا دایس لے فیقاہ درحرم آس
تو ہُی جان من وسر خاک پایت
تسنز دری چھی توی یم حُسن پور
سراپا شو لوُن لو لوُ لالا
تسنز دری چھی توی یم چشم جادو
اُدیران گی گمن دلہای بیتاب
تسنز دری چھی توی یم تہیو دہن تنگ
سٹہا چھوم غم کنھا آہنہ کرنم
کمند زلف کمندگی گلہ گیر
روان بیمار تر گیہ چشم آہو
یہ کم شکر لبن کُرنی دہان تلخ
صدف گیہ اچھ مدارش تراونزاوی
ملایک یا پریزاد یا سو انسان

فرح بخش دل و جان دو غم آس
وندی لو چشمہ چھیم لُو دیدہ
ژہ چھک لے شک یمی غارتگر حور
تسنز دری چھی توی یم طاق ابرہ
دونرگس قتل مردم رشک آہو
تسنز دری چھی توی یم زلف مشکین
وزل و ٹھ چان لیشت ڈ لعل د رنگ
ژہ کم نے ردی فری ات سرخرویں
کمان تر یہ کم لائی مژہ تیر
یہ کم غنچہ دہان دل کُری تنگ
دو زونی مژت لے وزک مہ سلخ
مہ بادت کرنہ نمکوی جایرہ زماری

تمی دپوس کہ ای جانم فدایت
میان گُلرخان ژی برگزیدہ
تسنز دری چھی توی یم قد بالا
چھُو با محراب ڈ لیشت ز اہدن خو
تسنز دری چھیم دتوی یم مژہ قلاب
شکن اندر شکن نافہ چین
لب گوہرفشان للہ مُترنم
ژہ کت شہار گی یت مشکموں لیس
یہ کم نزاوی نظار عین جادو
پریرہ دن ژ لوی شیشہ دِس سنگ
دُ ردندان اس کم دوُرہ ہادی
ژہ مانیوی کھینسہ دلش لا یزی
نتہ درجنۃ الفردوس غلمان

کرڻ نے رام ٿئي زور دو تعويذ
عجائب ڇها اُن انسان با خلاص
من از اِن جا پر رم راز تو در دل
وُنن بتن دُود ماجي هتو نه احوال
مُصيبتنکے دو هه آشسن لعرِ ديوان
دوکهه لده اضطرابس سِن تِ مل گوم
برادر جانو حاشُ معرکس منز
وزير امُرا کرت صف محکم ور است
بصورت يوسف ثاني سو مَه رُ و
دل صد قتبين انر و درخون کرد
گرهن آسو زبر مُستمد است بابم
بو در پرده آه و ناله دمساد
دس کيا عشق ثمُثندام سِن زور
کرت مه سير قامت گو قيامت
زلوم دل تُ وُنهت تُمد دُرهنو نم
بداعشقن کنن مُشند صد اگوم
سبب بيمار هُنڊا ڇهه مُل تهند گوم
قرار آرام هت گوم آن دُ آرام
لئی لوتهم وته اُن ڍڇها بيه کر
ڏلن ڇهوم زنگ ديا وُن گلن آم

بلک يمه سبيت تي ٿماندوي تجويز
ڇهو کيا وُ نتم دلس احوال چالوي
نصيحتيه بگفتن کُره نه مايل
مه ڇهوي دُ اُح مُنوي دود ما جي
مه آسوم دل چو بلبل ناله ديوان
ديرين پڙ ڪهست مُثر رم عروسي
تنهے شوبان تهيي وُن نانڪن منز
تمن منز اک جوانا ه مجلس آرا
گرفتي صد زليخا در سر مو
بشوخي سوئي شه شوئي جنگه دين اين
پردي بوزک دلس تم صرب دي تنم
سو بلبل خوشنوا در بزم عشاق
دُدم ناره اندر دل مه نبر سُور
ڏجبن لو ماڏ تسند لحسبه ناله
ڪهسن پڙ دُورڪ ڇهوک لو رذ نوم
مشمنه زاه نه تم مُشنن لو آشه
سُودلبيت دو کهه مٺهوم سنس مه ڇهکيا سوم
تمنا ڇهوم دُس چهه هن د وباره
بيه درشن مه تي وُرتسن بيم کر
زدن جهس لو له اتب بو منز بدس

گرڇهي بدل لعل صد رڪ لگه عوض
اَنن تتهه بنهه کاسي نُ وُنه گرانوي
سين لبين لعرب لو زت به خوشحال
طبيبس حال با وُن لاعلاجي
کَنن نا مَت تنزه وُن نز مزمه گوم
وڇهيم تير خلق باغس منز جلوسي
مصاحب ٹهيمت آشس اَن چپ و راست
وُنن کياشش اُ زحد آسو رعنا
دو زلفش بر سر ليلي افسون کرد
بناخن گاه سازس نغمه لاين
سوتي پرده گرن درپيش شه ناز
گرن آهنگ د لذ وزي زعشاق
ديوم لو واره وُ ڇهه هين دُ ا و نامت
وڇهان ننوذ ما بنش آشسن لو حاله
خدا شاهد مُدا از دل جدا گوم
بشن ڇهل لا پان لا جبن له و اشه
سوزاه اک دُ زاز تن نه تني درام
نه وڇهوه مُنت دا ره ڇهوم لو ودم مه ره خام
گلن ڇهين جانه تنن تنت قدمن آم
بدن ناگن وُدن بودل مدس

سود رٹ تورانہ دیدٕو آشنہ وشہ
تہوم تم کامد یون جای پامن
مِہ دِنتم پنچہ عشقن رنجہ نادِت
زیاران رفتم و یارم نگردید
گرتھیا کونہ بادہ باتس احوال مہ یاوے
لدس نامہ لکھتھ پیغام سوزس
چھمک رچھمن توچھس جاے فدائی
اما خط دوس تنس نصف الملاقات
کرن تمہ مشک افشان تیز خامہ

بو گوشن تہ ہا ندہ ہن لانس نہ پوشہ
نشہ سپویم دورتہ ہا ند ایرد ستس منز
تہ ہنیجہ گومہ دِہان غنچہ ہا وِت
تدارم مشفقے سوتس فریسیم
لکھتن تس ہا وہ خط و حال مہ یاوے
نہ لوزت ایہ تیر اشتن تہ ا و دارے
گرتھیا می خوش تہ یارس نشہ جدائی
خوشی ییدچھی لو چالو حال یاس و

دزس لوبہ آمہ تا وہ چھم مہ کامٕن
زٕدل واذس دمن لو ون دش منز
دل از من برد دلدارم نگردید
نجون د ییداشن نامہ نویسم
نہ چھوم کا تہ دزلاہ تنو نا تم زسوس
چھم مارِن دل کرتھم مِہ نارے
گرتھت شک بلے و تن لو چان حالات
دہم ہرگہ تہ نامہ وا تناوس
لکھون تس کلمہ دوکیس سئی نامہ

در بیان نامہ نوشتن زین العرب بنام یکتاش معشوق خود

نگار اغمگسار گلعذارا
الٰہی تا قیامت زندگی بقا و
ولو معشوقہ زاہر حسن چانی عشقن
وچھت رخ چانو عشقن نیل گوم
بو مارن پان حسن چانی امارہ
چھو دشت ر خاچھم گلزار قالین
تہ رست ایوان شاہی گوم زندان
بنا کامی چھ زہرم شکر و شیر
تہ رست در اشتیاقس حسرتن چھس دزان پا
بلام غم سر ابا بتہ کرتھس

مرا بے تو نماندہ ہیچ یارا
ولو معشوقہ سا دی حال یاوی
ہمند زن تا یہ کاسن چان عشقن
گیس دیوانہ دشت خال خار
بچھس لوب ماذ لفو کیا چھو چارہ
تہ رست چھم علشن ما تم غم شادی مردی
لو چھس گریبان تہ پیٹ ستی تو خندان
تہ رست زندگانی گیس بیزار
بنا لش وزوشبے دن دزن چھس پا
بیمنا یار جان دیہم دوبارہ

لو کرتھس کشتہ مستی تہ شرمندگی زارو
پرنت پسر کھون تل لو تہ تزاوی
تہ دلداس تیہ لا تنگمہ دل گوم
تنبتن نا وبیچھم تہ کس زار
تہ رست چھو منہ بستر سر بالین
سو کھس د وکھ کرمہ چانی عشقہ دادی
تہ رست ملو مار کی منی نال زنجیر
و نے یم چشمہ یون بیمار
کتھو دل ما ہر لو خستہ کرتھس
نکھہ چھوم مرگ ما چانوی امارہ

کرینا گرا وه پانس کا وه زنگ گوم
وه کوتاه ژاله ئش تراوی مدلو
مری ازلوله چاپانی هنه د لس شر
مه نتس ئی نیی دعا از صبح تا شام
وزان لس شکل خو دآن ماه نوشت
سه گیه لس کن یه پیه د آه ناله
الٰهی کیا گرهی کم بدنه بهیم یاد
مه چهمنه دار کرس آشکارا

شکیبس ضطرابس ست جنگ گوم
وتدی سرته بین یادن بهی لو
رټی د امن محشر پیش داور
عریضه مستمندی کړ د تحریر
دران تصویر حیران شد قلم هشت
الٰهی منز جهه شهرن یا جهه نخلا
ژه تهوی مرهم مرهم پوم زخم د لاوگا
الٰهی باز دور لوه مت هیمنا

ودن لی وزس توی لوډم بدن لو
چهآودن ازولو لادن هیمی لو
ژه نش ازدوی عشق هر گه د غا آم
کرن سرسته کام دل تقدیر
کرن د ابه نکورا به حواله
وچهت نا مه بین اهلا و سهلا
الٰهی چهیم نهانی راز واداه
پنجه پټ ژه هونجه مه د رس د هیمنا

مناجات احمد جام آورده مصنف تیمنًا و تبرکًا

الٰهی سینه چاک و دلفگارم
پریشان کار چون زلف نگارم
الٰهی زارم از بیماری هجر
مساز از روی نیکان شرمسارم
الٰهی خسته جان و دل شکسته
ازین ذره میفکن بر کنارم
الٰهی غنچه سان خون شد دل من

ضعیف و بیکس و زار و نزارم
الٰهی دود آهم ابر تیره
برای وصل تو کی چشمدارم
الٰهی طاقتم از بار غم طاق
چو گیسوی بتان آشفته کارم
الٰهی در بدرگاه تو گردم
شد از هجر خزان فصل بهارم
بحق نام احمد پیش یادم

الٰهی خاطرم مجموع گردان
چو باران چند اشک از دیده بارم
الٰهی پرده از کارم میفگن
ندارم حجت هم درمان ندارم
الٰهی موج غم زد آهم از سر
چو رانی از درم دور که آرم
الٰهی تو رسان غمنامه ام را

دربیان سپردن زین العرب نامه خود را بمصحوب یار دن و ایلچی بکباش

رسانیده بصد عجز و انابت

قرین شدن آن عاشق برا اجابت

دوَن وَن درایہ یاعنس گلعذارس
شکر لب سیمتن سرو رواناہ
اشارہ دوُرٗ ہا وِیں آ و نزدیک
دُپُرتم ناوچھوم یکباش تی کیاہ
قصدنا زوادا نامہ چہ واکرد
زحیرت آئینہ رویں لدِن خاک
نظر انداخت بر تصویرش انگاہ
تُسنُد تصویر پرشتیت نقش چین گو
دست زن بر زمین از آسمان بیو
گردہن ہا مندین لگو آفتابس
زبیہوشی پسا ز مدّت بہوشن آ و
ہرُن اُشس وارہ زن نختہ چھکین گو
وُچھوم سد مہ دورد و دمنہ سوہی ساعت
امین لے وزگارتین لوہ دہ ام من
مہ ماسِ میالو کن تل کینیہ باوم
یکین ہا زباغ دردِل سوہنت ذوق گوس
نہ زانوم تیر عشقن یتی دلس آ و
لو کرہ ہا جان فدانش جلوہ گاہین
نہ زانوم میانہ خیطرہ بیَنہ سے بیمار
مخالف است میا توی گوس ناساز

مَس یکیتاش مہ رویں نگاریں
شُبن آسو معرکن ہنز شاہ جُسنگ
برو چوَن مہ مو چوکن شام تاریک
رقیبہ تھاویں آہستہ دریست
کتاب روضۃ الشہدا ہا کرد
وچہین لکھمت ریبس قیمتی منز قسانہ
سپین دیوانہ ڈیلیت نقش آ نمو
ہرُن الماس اشک از دیدٗ ترہ
برنگ زعوتش زعفران گو
عرق ہنتوتس پیچن برو ہی گلرنگ
زاہ سرد خود پانس کرُن وا او
ونُ یت دا ایہ ہنتونس یہ ماسیتی
دپیام مہ سلے وچہین الممنہ کیفہ بات
دپیام سلاڈ وچہین سوہی ہل وچھیم ما
برخسک از تیغ غمزہ مارہ یادوم
نہ زانوم یتی گمت میا توی محبت
بو ہیمہ ہا نہ کماندار یہ ہیندنا و
نہ زانوم می بیتہ دل لسنہ گوتس
بچشم وصل کرہ ہا گریہ زار
نہ زانوم چھم گترد ریردہ مشتاق

وچہین در مجلس آرائی جواناہ
نیتہ ما تار کن ہنز ماہ جُسنگ
قسم دتو نس مہ وتتم ناوچھوی کیاہ
وچھیت سر نامہ سر باعشق پیوست
پرت نامہ چہ گل جامن دِتُن چاک
زہجر و درد و غمہای زمانہ
گذرانہ تُس کرُتم برزمین بیو
کہتن بر سنگ سینہ نقش دلبر
تہ ڈیلیت لوکرچی منز اضطرابس
نمس اصلا سپین نہ وادل تنگ
سپین کم شورباد ابہ بچھن گو
بہ غم سنس انتس مہ دِرسال کینی
غلام داغدارشن بودہ ام من
دو کوشہ ہمارزلفو دل بچھیم ما
ازان شیر مندگی مشت عرق گوس
ننتہ کرہ ہا دل وجان باختیس تیت
نہ زانوم نس اثر کر میان آہین
بتیغ ہجر من جان خستہ گوتس
نہ زانوم نس کن گیبہ میان وا آن
کران آہنگ دلدوزی لعشاق

نه ڄاڻم تن گهمنت نيڻ نير خونريز
مه کيرم رشته عشقن همچو سوزن
مدار اُگر سه دايه اشک کم تراد
وصال دوست مي پايي بهر حال
ڇهو ڪهي عاشق زيدامي مهر غم
نه نه دشوار ڇهوے وانن منٿ تان
مجاز سن منٿ ڪرڪ يد استقامت
ندارد سوز پروانه مگس را
سراسر دايه وڇهو ڪيا شه سند حال
سوڙي پنه تير گهمنت عاشق ڇهو خونريز
ته ڇهک عذرا سو ڇهوئي وامق سيمنت
ٿه نه نتس ڪل گهمنت نازنينا سن
گهمنت د ليوانه تبر برماهرو بيت
سين روز روزن لگو منه ڪرائي
مه تس پنه دل د توم جانيز بالله
زبند غم سين چون سرو آزاد
ازين مژده بهار حسن آنماه
چو شبنم گلز خس گو اشک جاري
ودن تمه د وده ماچه بازو تنس
رٿن نه ڪهه بجز بيت وغزل ڪار

عرافن د توفراق نيزه تن تيز
زنرگس اشک شبنم دانه بر گل
گفا ڇهنه عاشقي بر دل وفاٿهاو
ڇهو ڪهي عاشق زجان و دل گذر ڪر
دي لوکه پامنه د ل نهو شاد و خورم
اگر تلخي و ترشي در ترکيب است
چهه بهتر استقامت از ڪرامت
ڪرون بيهائي تمند وائي لوزت
سوئي زين العرب گيه خوشتر احوال
بشمع روي تو پروانه گو منت
ته ليلي اقيس نه ن عاشق سيمنت
سو بر سر قدت بيدل چو قمري
چو دل آشفته تر از جعد مويت
ودن و لوتم تسندي خو ته مه گو
خبر لوزت پرن الحمد لله
ڙ جن پانس سياهي آئين زنگ
تروتازه سين ان دل ڪڍن آه
ڊپن د ايه الم بيماري غم
قسم دت اعتماد راز انونس
ودن ڪس ياره دا دے هر شب وروز

ليمنه ڪاڻهر رفيقاه تن لوسوزان
هرآن اکس ڪرن فرياد بلبل
ڇهو ڪهي عاشق ننه پارس تره زوگال
ته زندي پانه مرگس ڪن سکهر ڪر
ڪرڪ يد صبر سيپني مشکل آسان
بر شيرين در اے ڪيف رئيب است
ندارد عشق ڪامل بو الهوس را
وڇهت گيه حسرتن منزدائي لوبت
مبارڪ گر نه تن تير بخت فيروز
سو چانس موسيي د ليوانه گومنت
سوڙي محمود زن عاشق اياذس
بچشم ميکت انت مست خمري
مه پامنت سن ونوم احوال چانوي
نه زآه من د لس منزلتن اڦر گو
دل زين العرب لوزت سين شاد
ڪلا بو خوشخبر لوزت ٽک لنگ
عجائب ڇهوس لتن ته مه ياري
دين ڇهوم خاره گومنت واره ونتم
ٿها خوشدل سين ز مژده يار
چنين گفتي غزلهاي جگر سوز

ياره لکيهنا چهيم کراو پوشن
مارن جان امر بر دوشن
مسه چهوپوه دتو ٺهنم شراب

روز خورشيد ويله ماها وٽ
پوي بنفشه چهوي موي پُرتاب
قوله رستنبو کيا دوله وچهيم
چشم آهو چهي عين جادو
بمه کمان رُودهيم جيارت
وُٺ وذل چهي لعل يمن
رات دوه گوم ترني بتپشن
گاه عاشق لاگت معشوق
تاذه عاشق ناظم آهيو مُت

غزل اول

پور تيم چهوم اضطراب
زاه نه گونيا گوشن مياڻوي
ناره بيت ميه برت ٿهاوت
زلف سنبل روي جاتو گلاب
مار لالغو دل لوله لبه چهتيم
رشک ٿهوٿهم بر جان آهو
تير مژگان دانتهم دارت
کرته کهتا آهسته بمن
ياد کرتم چهمنه مشن
گاه دلير لاگت معشوق
لڙه وته يار ترماندنه درا مُت

زاه ته گوينا گوشن مياڻوي
زاه گوينا گوشن مياڻوي
کرسه خراب عشقن جوشن

آب کرهن آئينه روشن
پوشه باغن بلبل چهه توشن
مار تر پان خنک پوشن
مسه چهوپو لگ ميا ده نوشن
سينه سپير کرمي جوشن
خسته کرجان امر خاموشن
کيا کره جهسته لالن پوشن
ڏي سا روي حال مياڻو روشن
پته لاران اصاحب هوشن

در بيان خواندن نامه زين العرب گريه زاري کردن يکبارش از مضمون نامه که بنت الصفيحا داده رسيده

غزل ليکهن بصد دردو فانه
پرت تم شعرڻ وارياڻ ريو
ز حيرت آئينه پاڻن ملن سور
مره دتنم تيغه عشقنه زخم کاري
قريب از نامه دتو نم کامه پون

کرن بت دا به نه پارس روانه
نرگس ٿيم چو شبنم اشک تر اون
نمک پاشي نز زخم دل گسن پوچ ر
قرار دل مه نيوهم روي ماوت

نهاني دابه يکباشنس غزل نيو
کرن گل آب پرايٽ جا تمه تراون
وداني بئي ونن تن کن نريزاري
ز جمنه بيقراري گوم تراوت
سنيو مُنت غم ونيو من لجا مرهيون

مِه ڇوم دُشوار نيرُن مطلب دِ دل
ٿها ڪُر دايه از غم گريه ڏيو سون
خدايا نار عشقن سينه ڙالوم
در آتشن لوت ٿُند ڇُمينه اذا حوش
دَزن پروانه پروانه بين لس
اماتن يا ڙه ٿند سوزن گُرم سور
شبه اڪه آس آن مهري شبخيز
روان از در دجان با چشم نمناڪ
ننخے ڪن وَن دَ وَن بڪياتش دلخواه
شبانه نيون گته منزه ن زو جهان پو
سين بنياب لگو دَرِ دام گيسو
دل و جان ففِ يڪ بڪموي او ديد
مبارڪ مرحبا اي دلبر من
بجز نقش رخت آسوسن نه ڏلشن
چو من ديوانه بر نقش نو باشم
وُفه وَن جا نو رد دام ڪرتهس
لو زلف سنبلن بنياب ڪرتس
مري لو دو بر و بيمار چشمن
مه ڪا سم تلخ ڪامي اي شڪر لب
مِه دَ اماه چا و از ميخانه وصل

بجز وصلش لبمنه حل مشڪل
گُرن حالي بر زين العرب راز
حگيرتن يا ڙه ٿند ذوقن مه ڪالم
نمس شمعس بينه پروانه جهس لو
دَزن شمعڪ و ڇهت يتن بر گزنس
بين عشقن بد زالوم تهنه جان
برگيمز جيه گُل دَ امشر بدهليز
بيمنا يت گٽش ڪو چيس اندر يار
پڪان آسو وُ ڇهنه دز تاريڪي نمان
رُڏشيت يا دُن تم نقش بڪتوب
بمو آشفته و شيداي ابرو
سين از اضطراب عشق دلتنگ
فدايت جان من خوش تن پيڪر من
بو نقش جان ڪرتس نقش ديوار
وڇهت ڙو ڙه مه نشر فارغ چه باشم
ونستام مه نه آسم جان ڪامن
وجهت آئينه وين آب ڪرتس
خطا ڪبهه ڇهو منه جبين منور جبينش
خدا ڪر ادا وَن ميا نو مطلب
خرابم در غم هجر تو بالله

وڇهت بڪياتش احوال دلافروز
ته لوزت هنو ڪرن تمه گريه عاشق
سوڇهوم در دل لو جهس سوزن اندر نه تش
لتندي شعله پر سوزان جهس لو
اگر چه شمع از سوزش دَ وَن لو ر
ٿُندده نه بين آسوم آمه سان
وڇهاهر سو چه آهو دل جاڪ
تنخے تبه شمع روشن در شب تار
در آن دهليز تاريڪ و لاران
محبته سيت پر زه ناون سه محبوب
بڪنج تار چون مهروي او ديد
ونن غنچه دهانش و هنس جينگ
ونستا پيت زن آسوسن لو ڪرتشن
دلبوده هوس و غفلم نقشت اي يار
مه لد تهم نامه لڪهيت دام ڪرتهس
ون ڪرتر اوي ته در دست دامن
مه ڪرتيزي از ين لب بار چشمن
زر دُل بوزلم ڪهي آه گبتس
دم پيمانه از پيمانه وصل
مه وصلڪه جام نشر مي جايه والله

مٿرُ ڇهرو بيه لعلِ لب لصيد ناز
ڪڍٽ از دست نيوڻن زوره دامن
نشان ڏنو تهم ز حُسن عالم دُور
ز سيرت معنيڪ سرِ گوم حاصل
وڇيت آئينه زلخ چالي ڪو مِه گوشوق
گڙهم موليٰ قدِ بالا بهانه
مه گرڙهي خيره ايڇه سرمس ته ساز بس
بناحق پان ٻين منڊ ڇهاوڪ
زبند هردو عالم باش آزاد
بهرجائيڪه باشي باخدا باش
به خامي تراو عشقش منز سين پوڙ
سيرِ ره دراويت چالي ٽين سيت دو
انيس ڪُنج تنهائي شد تس عشق
چه عاشق در طريق عشق صادق
بخلوت ان ڏيس يا دلير
شبس آشفته دل ڪرمو معشوق
وڇهان آموز شڪ خوبان سر آزاد
ڇهه پارين نخم دخم زخم بر خسار
نظر بر نرگس شهلا دين يار
وزلف ڦٽ يار وسند ڇهم شوخي آهنگ

ڏين پُٽس اي جوان محرم راز
ڪيئوي ڇهيه حرف حق بهتر نصد پند
توئي ڇهوس مبتلاي عشق مستور
وڇهان از عشق صورت ڇهيوسن لو نقاش
وڇين ات آئينس منز حُسن لو معشوق
بحق در آمت ته پت ڇهس عاشق پاڪ
نظر تهاو رآستي منز سر نازس
لصورت پُند ويهڪ منز معنيس ره او
برين صورت گواه ڇهيه قولِ اُستاد
ذميمه خلق جسماني جُدا تراو
بدل ڪرپان پُندناس گرڙهي نو
قبا چون لاله ژٽن خرقه پراون
دوئي دُر دسوائي شد تس عشق
سين از عشق تر دلو انگي لس
بيابان ڏزوشب ڏي سرا سر
بهان گه گلشن منز آن غمين دل
هوان بالا قد معشوق خود ياد
بنگهت ڪا ته يت ڏهن بلبل
وڇهاني ڇهم مترتم چشم بيمار
گلابن تازگي از شبنم پاڪ

ته شو بيا طمع تهاون وصل يامن
غرض بهت بنده زيا باخدا اند
ڪُهم از حُسن صورت عشق در دل
مِه معني چانه صور ترمنز ڇهيم فاش
ته يت لو پاڪ عاشق ڇهس لڳانه
مجازس منز حقيقت بين جگر چاڪ
ته پُد ڇهيه عشق ٿهونه ڪينه با وڪ
خيال غير حق از دل ٽرٽ تراو
بهفتا دو دو ملت آشنا باش
حميد خلق رحماني تس تهاو
به لوزت عاشق صادق سين دوست
لباس فقر پانس وار پراون
مُريد عشق سين تازه عاشق
جنون ليبا ڪم فرزانگي لس
دوهن آس بياد وي معشوق
انن گل ڀڪ پياس مقابل
پريشان سنبل پرچين نگزا
دين ڇهم ڪا ڏيت يارس ته سنبل
گل عباس ڦٽ لش بترن رنگ
صفا آئينه سند وي عرقناڪ

گمان گیہ شاخ شمشادس بہت کاو
ہیہ ہیہند برگ پاچھس نقش چینی
سٹہا گریشن پشن دیشن اچھ پوس
پون دزنالہ یاربن ہم چھیہ کنفل
کران آسو مصحفس گاہی تلاوت
یہ قدرا دس انتیج انن متقابل
پرن باشوق معنی سوٗ ہ نور
پرن تفسیر حسن و عشق تدریس
سہ بارہ پرنہ تم اخلاص یامت
بنور اللہ سپن پروانہ جانسوز
ولیکن تس مجازک تشر ٹرنہ
بنت گوتس نوی عشق و محبت
یہ تراون عشق صورت یاونک چاو
سپن پروانہ آن شمع پر لوزہ
بہ پردہ زیر ہم عشقن کردن راست
عراقی زن فراقس منز نواساز
رباعی ہا بالحان رہاوی
وصلوش دطیبہ آہ چون ودد
پران گاہی غزلہای عراقی

تمن اسوتہ خال یارباآو
وچھت تم غنچہ ہای ناشگفتہ
تیھی تس دورکن یم ہمت ہیوش
فلہ ون چھتہ کو سم شادو خندان
وچھان آس حسن سوٗی یار خلوت
گپہی انسو وٗ یوسف پرن شوق
ازان و خوبی صورت وچھن لوہ کر
ادٗی مدکرن لبہ سوز صاد
مجازس گو حقیقت ز استقامت
زنسیم اللہ نا و الناس گوتس
زدل زخم محبت ناہ بلٗسنہ
دیون گو عشق صورت خاکبازی
تہند یا اٹھن شرہ منزہ لعل لس راو
ہلن بج ردست گرستیا زدل
حیا عشق فی تحالفی کم وکاست
لیا موقع آسادور غزلخوان
ثلاثی بادو یک خوانندادی
بروزکیا رتس گاہی نگاہی
چو موسیقی با آہنگ عراقی
چو موسیقی با آہنگ عراقی

بدن تسند ہیہ ہیتز نازنینی
گمان دعدہن نے ہیچ گفتہ
گل موتی وچھت بلبیم چھ بلبل
اسہ ون یاکسند چھیم عقد دندان
چو وحی از عالم بالا چھیہ نازل
زلیخا و تمن متن کرپسن معشوق
کرن دکر سلیمان یاد بلقیس
انن اسو تہ چشمہ یار دربار
زنار اللہ کرن شمع دلافروز
اول آخر بدل عشق خدائن
مجاز اصلا نہ تراون عشق صورت
چھو یر حق عشق معنی پاکبازی
دوئی تراون تہ یکتائی لٹن پور
لون عشاق یادر رہ منزل
کران گہ خوش سرائی آخ تس اول
گہ از شہناز لودی باعزیزان
سرود شوق نارس منز ہمت عود
دوگاہی تس گاہی چار گاہی
پران گاہی غزلہای عراقی

غزل سرائی زین العرب آبا و از عراقی دراوقات ساز

از عشق خود آن جانان
افسانه کرت کتو گوم
جانانه کرت کتو گوم
غارتگر سئے از جان

ڈیشت تہند قد شمشاد
پابسته گی سرو آزاد
غمخانه کرت کتو گوم
همخانه کس سیت دلشاد

در زلف بت چالاک
پابسته شد جان غمناک
دل شانه کرت کتو گوم
از تار موئے صد چاک

خمار گی جہس چشمن
بو ماره کرنس خشمن
مستانه کرت کتو گوم
لیه چاوس می کر شمن

خم کیاه چھو و خنجر بمن
یتہہ آیسه شمشیر د من
اکه آینه کرت کتو گوم
خون تشنه صد کشته چومن

مشتاق تن اہل نظر
لیس آیسه تہہ کاره خطر
پروانه کرت کتو گوم
شمع چھو شوبن بسزر

گیسوی فسون تاثیر
تا شام کرن تسخیر
دیوانه کرت کتو گوم
بتیاب دلن زنجیر

ترکانه سر خال ہندو
شوبان کیا جہس بر رو
سامانه کرت کتو گوم
گلزار چھاون د لجو

لعل لب او خندان
در دانه کیاه جہس دندان
یکدانه کرت کتو گوم
ایسه کن نه وچھان چیندان

عشقن کرس سودائی ناظم بغیر لخوائی	دِل دِت ہر م رسوائی بیگانہ کریت کتو گوم دلدادہ سپین جاتی ہیجانہ کریت کتو گوم	شراوم آشنائی صدبار مہ دیوانی

نقل از شیخ فریدالدین عطار و مدح اشعار زین العرب

چہو فرماوان فریدالدین عطار وناں بیات بینیں مترز وان آس بہ پیشیں بوسعید مہنہ رفتم میانِ عشق او اشکال تہ ہویم تمو فرماومت معلوم ئی گو چہ عارف زخدا خامی نہ چس نہ سہ عارف آس کامل بیگانہ بظاہر غرق در عشق مجازی تمی انتہ زنیخ بینا الہی نتر ک	وناں زین العرب نت آس اشعار گنے یم ای تمنز عشقبازی سخنہائیش درآنحضرت بگفتم مجاز آسو عشق تمسند باحقیقت تمس تیتو ناں عشق خوح لس ہیو نہ تس انشعر بامخلوق کاری وہیں مولی غلام آسُن ہاہ نہ چہو نفحاتس اندر جامی کران نقل	زشعرش لوی لسوزی لیان آس حقیقت آس ہمہ حق یا مجازی نجد منت ارہ کرمک عرض و تیوم زبان دُرفشان مُترن گرگنت یہ بو یاہ در شعرس آسہس نہ تمس البتہ باخالق شماری حقیقت باطنی تس عشقبازی تُسند تصنیف از خوب قوت عقل چہ عشقن ریخ گنج یم یاد تھاوک

فی العشق

عشق را باز اندر آوردم بہ بند کے توان کردن شنا ای مستمند زشت باید دید انگارید خوب	کوششِ بسیار ناید سودمند عشق را خواہی کہ تا پایان بری زہر باید خورد انگارید قند کز کشیدن تنگ تر گردد کمند	عشق دریائی کرانہ ناپدید بس کہ بپسندید باید ناپسند توسنی کردم ندانستم ہمی

در بیان نوحہ و گریہ کردن زین العرب در عشق الہی و شب باشت جہتاب

بعشق خود سہ لو زوشت ودان آس		نہانی نامہ یکیا شس لکن آس

دکہس یوشیس آسن سہ بیدار
سمنبر سرو قد در باغ ژامژ
وناں کیا باد صبحس آس گراوہ
قدم ژنجک توقع چھوم مہ جانوی

زِ بیخوابی دو چشمن گیہ بیمار
شبانہ موئی چھرو ہالہ ترا ون
سہ ڈجمژ ہوشہ گجمبر آمہ تاوہ
درین بیمژن ہا آسہ نش کل

شبا کہ کاژہ زونی آس دراژ
چو بلبل صد ہزاران نالہ تراون
ژہ گژھنو واوہ یارس نتہ میانوی
تیہ تیزی گژھنہ نیت میانوی غرال تن

غزل گفتن زین العرب با باد صبا بجانب یار

ماوندہ نندرہ گژھ بیدار و
ولہ چانہ بول گوم کیاسہ زارو
راوم ژئی نیتہ مہ لو کچار و
عشقہ تیر لایتھم ہا کمانہ دار و
بادام چشمو گرسہ بیمار و
دورہ دورہ ہا وتم نور نخار و
گوشوارہ زارن تہو گوش وار و
گل فل باغن بیہ لالہ زار و
ناظم دادہ چانہ گومت مار و

نیتمو یار و وندہ ہے جان
نیتمو یار و وندہ ہے جان
سندر دادہ چانہ گلمو بان
ہکہ نو دور چھو کتہ ایوان
جگرس تہ مو موہنی کان
دیوان گیمو ژہ تہ آن
تنہ چھس مو دہ ہنت یاد لللہ وان
ہوش نو کلہ چانہ چھوم رو زان
مہ چھو لو دلکوی داغ نیران
مشرت نش نیت یادی زان
نیتمو یار و وندہ ہیٔ جان

یادن کرہ ہے سرتار و

نندرہ ژولہ چھمنہ چانہ آمار و
چھو کہ لا مو کھہ چانہ چھس لاچار و
کینہ ہنتہ گو تھم سینہ افگار و
بلہ ہا یکھنا بیہ دوبار و
ہا ژلو ژلو ہم ژورہ کتولار و
دشہ دوشہ ترا وتھم خوش رفتار و
ناہ تہ نی یکھنے نیتہ پان ہار و
داد چھوم چانوی ژئی دم زار و

دربیان در آمدن حارث در باغ و دیدن زین العرب را در آنجا

بگلشن شاہ حارث آسہ درامت

سو سرو ناز اندر باغ ژامت

کښې گیږي دې ران گلزار آواز
بهت قمري صفت با سرو آزاد
نسیمې کښې ونان با. دردوغمها
چو سنبل تاب تهوي آب نیم
په بوزت حارثن دپوس ونت کړنا.
شبانه ژوره نیرت کښ دتښت ناد
ونن حیپ العطش سقا مه زهار م
بهر شام وسحر آسوس ان آب
اڼ باور هس ازشرح سقا

دوی تهم با غش اندر گرنه پرواز
خرامان کړ قدم تراون پس وپیش
خبر تکهنا سوئی آن ترک یکتا
یمینا موره چهم ترک یغما
دنک لي پوزلو مارت چهک ژگمراه
دپوس تمه چهوم مه بیو مت یا سقا
پي آب انې دودید اشک ها روم
وچین یله حارثن تندي بیا آس د
نهاني ترک یغما ونو نه خفا
بدانائي نه خو دتهمت کړن دور

منوشاه واته تبوچها پریزاد
وچین گلزار چهاون خو هر خویش
بوکړې تښنه ازشراب خوږ نیم
دمینا بور دل نیو مت بیغما
کدامي ترک یغما چهو یمیت یاد
زلب خشکي دتوم فریاد سقا
غلامان خاص آسوس سرخ رو باب
سوسقا ولون با سرتهون یاس
جواب از یک سخن شاهس کړن لور

دربیان جنگ کردن حارث با دشمن وظفر یافتن او

زبعد این سخن بگذشت یکماه
زگردون گو زمینګ شور وغوغا
ذنک خیمه کړګ برکوه ومیدان
غبارس تل گمرت گم کوه وصحرا
شه حارث بردي ویه لښکره
سپاهان دآلا آگي صف آرای
سپاهوګ نه یکبار شمشیر
وزان سو دست رقبضه زرینه
شه حارث سو رستم بر عدوتاخت

غنیمه حارثش پت آونا گاه
سپین ازکثرت مردم زمین گم
زخیمه نیلگون برخاست افغان
زمین وته گرده ستین تهد گمان گچ
بجنگ خصم آمد چون سکندر
هجوم آی الکستین تل زمین گو
کړن باهم تموهتو حمله چون شیر
اجل زلینو لغتنه تیغ دردست

درآمد لشکري چون موج دریا
گذشت لبنه فلک افغان مردم
صدای طبل گو ازچرخ خضرا
دهم ماگرده بهند تو آسمان گو
بگفتا دم زدن اندر دم نای
ننه زآهن زمین هشتمین گو
ازین سو درایه ن شمشیر کینه
قضا آنو کمان با تیره پیوست
عدو افراسیابي ها عیان ساخت

صدائي توپ ھا بر از فلک گو
ميان شمشير نيران آس فُزل
ذ ابر ژاله باران بهاري
عدو چون ماهيان دِ سغوطه خواري
زره پوش ۽ سواره بر سمندي
هوا رفتار ايراني نيوان هول
سلاح تير دلاور تيغ در دست
بجنگ ان ننگ تم از خصم تنها
بحمله شير زن شمشير و اين
پر شهباز تن بازو گشاده
زهر سو شمشير تراوهين تير
جنگس از عشق دام مژده رخته
بشمشير ۽ کمان ۽ تير ترکش
بقتل مردمان تير خشم چشمه
پيون بر روي تن موي سيه فام
چو نيلوفر گرهين از شرم غرق آب
نه کو نهنن بر زه نن مژ مژ دونگت
سين ژرکينه ور بر جنگ دشمن
کڍن نن خشمه سنين تيغ بران
زبردستي مه حچيم در نر کنازي

بگوش انگشت ها خيل ملک گو
پيون چون ژاله گوله تير باران
شگفت از خون خصمان لاله زاري
گران جارث سپاهين آس شاباش
موي سينه با دپائي سر بلندي
تنهن جانانه آيس تنهن سوارا
کمند تير ۽ کمان نيزه در دست
بتيغ صف شکن آ ۽ خون ها ران
کمند ترا ايت ٽن پٽ گره دلاين
قشون منز کوئي نن شاه ولدار
ميان لگ منز مياڻه تهو نه شمشير
درخشان ماه بر کرستي سواره
فراز بادپائي تند و سرکش
لڊن ابرو کمان گون نا زک
گرزهين در چشم خصمان هند نن شام
پريرخ زهره ۽ ون د رعرصه جنگ
ڏٽن صفها هنن پيار ني هيبت
سپاهين د لوڻه مان لجه گوه کامل
خروش آورد همچون شير غران
لوڻه سنگين کوهين پٽ لا يه شمشير

زدو دِ شوره ابر سن تل زمين گو
زمين از نيزه ها ساٿين نيستان
تنهنوي از خون سين سيلاب جاري
ز صف سهه نن بحمله در او کياش
تنز کر کجه نا رهيک نن عدو هول
تنهنوي شو ٻن تنهنوي تخت دارا
تهمتن نن بجنگ گه در او تنها
ببک زخمي دو صد دشمن سع ماران
هزاران ها رتم بل نان زياده
سٽهاه مارن سين مسلمه آخر گرفتار
ڏين نن بن العرب تسند سخته
سو رخ ڏليشت گرزهين مه يا پاره
بتيغ عشوه ۽ خنجر کرشمه
ڏٽن از تير غمزه پرده راز گل
وجهين خورشيد تسند روي جهتاب
چو غنچه با ره سبزي ۽ بره دل تنگ
وجهون بکياش اندر جنگ دشمن
کهالت در غزا الا شکر جهي قاتل
خبر دار ابد المردان غازي
ڏٽن تنهنوسوي زبر تهيو ا ته نازيم

کمانی کش کڈت بُد تراوہ کت تر
برزخ کرہ مات دشمن را ببازی
پنہر تراوش تہر شمشیرۂ تنجہ
کری زیر و زیر ملک فرنگس
برابر پیش یکتا شن آیہ مرد و
ژتی بنہہ باموشان شیر شرزہ
خوشا وقتیکہ دلداری بدلدار
چو بیماری شنید باطبیبی
خوشا آن یوسف مصری زا بہا
وچہن مجنون تُلن و لون فسانہ
خوشا شیرین سر بالین فرہاد
گرہ دامر وچہن ستنیاس گو بال
وچہن ز بن العرب رو آن بار
یکن گے ہمچلو یکجا بیکسو
دوا کر تن حکیمن و تہر اونس خون
بجو لاتی نظر تراون نہ فیرت
بنر گو نہ تہانی گہ بخانہ
مدذ نام آتس انی شاہ بخارا
تفحص کرہ شہن و نیرو ک غازی
ینکو چہو نہ آسہ ازے دیگر ولایت

دو صد دشمن کرک زان تیر تخجیر
مہ کن بدفیرہ دشمن نیرہ جان تش
سیتن جنگ کُرن باشیر پنجہ
دلاور پاڑھ تراون تنند نگاور
وچہن دو زن رٹ تش دست و بازو
بہر سینہ یکتا شس رٹن دست
کہ یار از یار گرد وحود دیدار
خوشا عاشق کہ بعد از انتظاری
زلیخا پردہ نشہ دامر بہ بازار
خوشا عذرا سر کوہ مقبا
تہ چکنا جام شیرین گر تہ تہ دلشاد
فدائی وصل جانان ہر دو عالم
تہی بنہہ بلبل شید بگلزار
وچہن تہ آمتن تش زخم وار
یکن سیت اک کش خو رتہ شید زون
نہ یکتا شس نہ گو بیہ کینہ معلوم
وچہن جانانہ جنگ آسوس بہانہ
ظفر لب جارتن شہرن کُرن تخت
چہہ کُہم گیبہ کمو کر تر کتازی
تہوی منز غازین شون جوان آسو

من آن شہ فیل را با اسپ تازی
کشم مغز سر از گرز گران تس
نہنگ گرزہ بد تراون لو جنگس
پناہ منگو غازی یو ڈلیشت داور
زٹ سر تراونک از تیغ و گرزہ
لبن دلبر بسن از عشق سرمست
خوشا وقتیکہ در گل غنچہ لبی
رسد تا کہ بہ بزم وصل یاری
خوشا بر نجد لیلی وا تیانہ
میان غار و امق وا تہنہا
بیرہ گیبہ تا گر آسس پتہ بہہ مال
نشار جلوہ اش جان و دو عالم
اتہس نظر بلوت بہلو بہلو
زو یراٹت گمت خون آنکا
پنن دو نش نہ اصلا گیبہ نیرت
آسیہ آس آن جوان بیبہ پادشاہ قوم
سیاہن تر کُرن حدث مدارا
ولون لو رخت بوٹ از بخت بر تخت
اما کر کم یہ یکتا شس حمایت
قد بالا تنہ سرو روان آسو

ٿهوي منهن غازين شو ٻن جو آن آسو
گل ۽ سنبل ته نرگس يا سمن بو
دوباره وچڙهين انتو سن پيغام
برابر گونه تن غازي پر دي
وزير ۽ عرض ڪر دز خدمت شاه
سو ترڪي آسو يا لشڪر ڪري روم
محافظ پر تاج ۽ دولت ۽ تخت
جوان ظاهر خدا ادا زانه ڪياه آسو
نند در انج دو يڪ تن راه آرام
اشه ڪنه چهوم اڃو ڪن جو ان الون !
ڏهيم زخم آئي برتن نم مرد دل

قد بالا تن سرو آن آسو
مژه تن نيزه ابرو تيغ ضراب
قدمن شونه تن انعام ۽ اڪرام
ڏڪن پٽ پورا هين آن تا اقبال
خدا دانا ڇهو اس سانين ته سنه آڳاه
پر نيرادا آسو انسان يا فرشته
نته اقبال شه مين در اڳنڊت رحمت
ڪرس منهن تر ڪرن زين العرب تا را
دس آمنت منس زخم دلا آرام
ڪنو لوزم ره آمنت زخم برتن
نموتير وڪرم در سينه منزل
عيادت ميان ڇهي ليکهي غزل جو

منس ڪياه روي مو يا چشم جادو
ولن در دام گيسو جان بيتاب
مه ڇهو منه ڪا نهته ۽ ڇهمنت تيرو
انت دتيون ڙها رت مي سو در حال
سو ۽ ڇهو سراره ليڪين گو نه معلوم
به تيغ ناز داره ڪر نه گشته
يقين گو سارتي اقبال شه آسو
گهر ته ڇهس ياڙ ديشت ثر دلاو ڪار
نگار دو چالو بوزت ڇهس پلي ريوان
جگر خون د لطيان ڇهم يا دهرتن
نه او ڇهان از عيادت ڇهس محل بو

غزل گفتن زين العرب در عيادت

معشوقه گلر ۽ دلبر ره
ڏي ٻپت چو بلبل گت ڪره
آزاد چالو ڏي سرو قد
هندو دو گيسو پر فتن
تاب ڇهو منه وچهرت پر ره
مخمور چشمين ڇهي خمار
ابرو ڪماني نازه ڏه
مه رويه ڏه مارت شامني

پابند زلفت لاله خد
دام عنبر الان ختن
ڇهي زلف پيچان مار خو
نرگس و ڇهت آهو فرار
مژه تير لائت يا ده مه
شهران ڇهه هم ڪنه گا مني

ذره چالو دو رلو ذره
ذره چالو دور رلو ذره
مه داغه رشڪنه لج ذره
صد چين رٽن در يڪ گره
لو يا ڇهه مشڪ عنبره
از رشڪ نرگس گي بره
بيمار چشمين تل مره
پا من لجس ون ڪياه ڪره

بر خوبرویان چھی شہی
چھوی تنگ چون غنچہ دہن
تا ظلم بدل دیوانہ شو

شمشاد قد سرو سہی
ذرہ چالو دورھلو ذرہ
دند قندہ قل شیرین سخن
بر شمع رو پروانہ شو

درآرزو نیرک گرہ ہ
کرتھم کتھاہ لب شکرہ
ہر رنگ بیرنگ کرنیرہ

نامہ فرستادن زین العرب سوی یکتاش و گفتن غزلہا و شنیدن رودکی شاعر جواب دادن او

لدن لیکھین غزل دی بیتش یکتاش
چھکن دی ادن اس مریم تہ داو
بیتھے پاٹھن لسبر گو کیونر کالا
سٹھا در شعر بلجن منرز کی سو
یکوش ہاہ شعر رودکی گے
پھر تصنیف ترتیب دی گرداد
ونن آسو رودکی اشعار و ابیات
جواباہ رودکی لیکھن بدل اتش
کھٹن نی دحال دل شعر فی نن گو
بخارا کس شہس گع دران ابیات
کھٹن آسو عشق زن تیرس لاا ذ
ذرن نہ شہرہ گیلین ٹٹہ جامہ
سٹھا یکتاش سانین شہرہ عشق

سو نامہ یا دوائی دی ردیکتاش
اکس اک آس تم پیغام سوزن
سیتن لی وزی ارادہ خنتعالی
یکن سوی نہ پر طاق دختر کعب
تہ بوزت تازہ بس چھک عشقکی پے
بدیھی رودکی منجو اند تصنیف
سگان زین العرب لیکین مجابات
کرن بہ رودکی شعر آشکارا
ین مشکل ون آخر تہ نن گو
بخارا چشم حارث لوان گو
شہس یتہ مدعی تیر گیس عماتہ
زیردہ داذنس لح ذک نیر داو

نوا رشتا مہ آن یار مرہ و
بیا کی کام درآرام روزن
میان شاعران اک رودکی سو
پرن دی اراہ معما بیت ثر صعب
پھر بیتے جواب میفرستاد
ونن زین العرب شعری بہ تصحیف
لدن زین العرب لیکھن غزل اتش
سو گو تم شعر بہت سوی بخارا
شہ حارث تہ از بہر ملاقات
عیان یکتاش لاسر نہان گو
بنام عاشقی بس دی تہ کھ یا مہ
مخالف گیس پیدا کس نن ناو
کہ بدنامی است آدی بہرہ عشق

سپین عشقس تهندس لوغ کهٔ آگاه
نه تش تهٔ طلا و سیم دردل
گنه هن ما مبیان د شین نشتر هس
سو حارت ماره از قهر و غضب تس
ذهیت لو دنه کت باز ریه
امی و همه شهن پته گو بخارا
نصیحتی خرابم کردی ای عشق
زه عالم چون سپندانه کرک سوخت
مه اجت نادوتن پیوس از وطن دور
ون چهم زنجیر بس د امان صحرا
خراب نرگس منخواره کره تهس
بعینه عاشق بدنام کره تهس
بشمشاد قدنت دل داده ام من
زه سیتار کته سازک سوزنرات

پته شاهن تهون تم پای در راه
بمراز مهر و وفا بود آن دلآرام
ونن نا راستی نن کجکلا هس
سُمه گرته متهم در پیش جارت
بوته گرته مه پته ناواه هیه نه
ونن عشقن مه تحرک چنگ د لوتهم
جگر لختی کبابم کردی ای عشق
د و چاره چانه خواری گهمه پیدا
چون بلبل ناله زن پیوس از چمن دور
مخاطب گراتن یارس ق تن آسو
ذتا جعد مشکین ما ره کره تهس
پریشان از خم زلف تو حالم
بسر دریای غم افتاده ام من
مه کرهم یاد یار رونا دلائے

نه تش از دشمنان کهه بیم د ردل
دپن دلبر مباد اگر ته بدنام
حدقی ل دزه ازن زین العرب تش
گره هن بدنام شتندیه میا نو باعث
سو ما گرته مانه رو زنه آشکارا
زنیرنگی دغا هر زنگ د لو تهم
ولو عشقو کرک یک آتش افروخت
ببدنامی و مستی گوس شیدا
جنون یت کده مه از قید خرد یا
ولو معشوقه ذی یت مبتلا گوس
نشکاره زلفه ذاله رام کره تهس
چه سازم چون نه کاهم چون تنا لم
بچشم شام غم در روز ما وت
غزل جانوی ایرن ستیاره وائی

غزل سرائی کردن زین العرب

سوز عشقن لیه زونی روز د ماه دلبرو
ماهرو لیو آه کده ما چان عشقن کره مه داه
چالو قامت یا قیامت عاشقن یا سرو ناز
زلف پیچی مشک ختن نے نے خط آشوب چین
ماه تابان یا جهوه خورشید د رخشان یا پری

مشکمو لیو رشک تهو تهم عشقه سماه دلبرو
زانه کوه کیاه راه لد تهم گوس شیدا دلبرو
یا صنوبر یا بلا یا قد بالا دلبرو
جیله عشقه و لتهمو آشفته د لها دلبرو
گوئیا د رباغ جنت ورد حمرا دلبرو

خال ڈیشیت لالہ گوسہت داغ بردل غرق خون
درکمند زلف کیتاہ بستہ گمیت خستہ دل
چھہ وش زہ نشہ ادی اما قربان توسینت شوم
شیرافگن غمزہ چھی تن چشم آہو مست ناز
طرفہ حالی گوشہ چشم تو قتل عام کرد
شکرین لب خوش دہن میم محبت چھوی سخن
ای صنم از بار عشقت شد قدنا تِلم دوتا

زنگی اندر باغ عاشق دتمت دلبرو
لستہ غنچرہ سیت مارت مست یکہنا دلبرو
چانہ ابرونشہ ہلال عید ہیدا دلبرو
فرض عین او چھہ من پڑیم چھہ بینا دلبرو
خون مردم گوشہ گیرن چھمنہ دوا دلبرو
نالہ کش عشاق بلبل غنچہ کردا دلبرو
عاشق یکتا ونن چھوی حسن یکتا دلبرو

بہر صورت بخارا وانو یکبت عشق
امایکہاش کُت گومت نگرای
نمس منتہ ہرس سنہار گمیت چھہ شیدا
خبر چھا پشیس شہ ما وانتا وک
اذا واتہ مت انکس مہ نہ خوش
ییتہ امید چھم ڈیشن دوبارہ
بخارا بمہ سیت شاہس بیتہ داد
خبر لو زنت سیٖن زیر وزبر بس
سیٖن غمناک دو تمہ چاک جامن
اشہ کتہ یکو دگی تس جگر کوی خون
یکس گیو گمہ بہ کم کا چھوم یہ کیا گو
یہ تا محشر چھو یا ہن راون
مہ امید آس وصلچ تت بدل گوم

سہس لرشہ وانو شاہن کرسر باش عشق
تسند لو ڈیشن مہ وانوم ٹھکاک
چھو کرمت کامہ دبو لوکہ یام شیدا
سو چھوی کھو تن گرز ہم ما منتہم یار
تسند از غم برابر چھین چھو مہ کہش
مہ امید آس ہی تس سیم برجان
نتا ناہ کمینہ تس تسند گنجہ آبہ
دلس گو خارہ تس لو زنت بخارا
چو گلہا از گریبان تا بدامن
زبہ یہ شتی تس فریاد ار عشق
کریوم مہ تو بہ ہجرس دو ہتی ہیوم
نہ چھوم بد کمینہ کرمت پیش آیہ گیاہ آم

سہاہ گیہ دِل ڈِلِن یعر ڈِی
ہتن دو دہ ماجہ باون یارہ حال
تسند سر دشمنو بازار یاوک
بغم آزادہ سرو آید گرفتار
لو یدوی وزہ ینت گرشہ مالوارہ
ون چھم از ناامیدی ہجر اسان
ودن یا مت یہ ون ایہ خبر تس
ثلت کرسینہ لاین سنگخارا
وستہ ییہ بر زمین ارمہ ان آسمان ودن
آلہی داد ہم بیداد از عشق
دپوم کم یا ونس ییتی زہ تا ون
بدل از مار زلف یار پیش آم
چو سُم الفار مہ عیشک عل گوم

دشه داوت لشه آسته ثلوم یار
یه کمنا نوم عماری آسه پرآب
خبراک ذله تقدیره چ نه آسم
مه دلان دست سنا نکار دُور لوم
بمن یکهنا کمن سیتی لگوی سوز

مدلو چھمنو یکس هوشس
وَنی بو زار تهو تم گوشس
صنوبرآن قد رعنا
وچهت رخ چا نو قلمت گل
دومار زلف خم درخم
سیاه بی سرمه چهی چشمه
بنار عشق زاجهتس بو
ولن مای آولن غبغب
بتِ رعنا کله زیبا
وَنے روزم کنے بو زم
تو ناظم یار اگر جوئی

خبر سروس گیم ڈیشت تبر دار
صحیح و نومت کرن یله بنده تدبیر
مه سستی خام تدبیر چ مه آسم
مه گو بیداد هجر ک نا دلا یس

غزل خواندن زین العرب

مه آسوم اُو چهنک نمتنا
زلف سنبل زبل کا کل
خبر کیهه چهمته مارن کم
حبانکه آبه پُر چشمه
هندرزن تا یه گا جهتس بو
پُر از مَی حوض کوثر لب
کمر چا بک قبا دیبا
خبرهت قاصداه سوزم
سر راه وفا لوئی
مه روشن آش چهم چانی

وچهت سنری گیس لو غرق تا لاب
کران تش غائبانه خنده تقدیر
وچهان او چهان اچهوتش یار دُور لوم
دلو یار وبره تکهه چانه آیس
مه چا نوی اُو چهوم میانوی غزلون

مه مور روشن آش چهم چانی
مه روشن آش چهم چانی
همن نو چهوم مه عشقن جوشس
بو لاگے کاره پتئے پوشس
گهی بر سینه گه بر دوشس
وچهت نرگس گمر بیهوشس
همت مه هاله در آغوشس
چینی سرمست گے بیهوشس
شبان چهوکی ترک اطلس پوشس
دنم سوی روز خوش آلیه نوشس
سخن به عشق لب خاموشس

رفتن یکجاشن بسوی بخارا نزد حاره و محفل نمودن شاه بخارا و شنیدن زین العرب از رودکی

غزل ولون ودن آس رات دوه

کرس هارک غمک تبراون هیه لوه

غزل ونون ودن آس راته دو
بنه یکیاش گوسوی بخارا
سو یکباش آسو باحارث کران سپر
ببرج مهر یا دو هفته دو ماه
قوالو هر کرن تر نغمه نسانهی
سپین عشاق خوش اته خوشنوائی
پرن بر مدح سلطان بخارا
کشید از دختر خود بی محابات
غزل شهزادیه هندرودکی پر
یه کستان دادلدسنده آشنه ابر الوی
زخودای قبلهٔ عالم د تو منه
دلش ز عشق جانان در بر آشفت
ننه وانوس ونن بیت و غزلها
تهوت مقطع چه شعرس این الانشاد
تغافل د تونه یوزنت هتونه دزل
پزبا تهادون علاس نسبت اخلاص
وصیت مال کره مر آه سهم نه
کری شیره سپتن پاره پاره
رضا نهو مرت بدل اچوم تر قضامه
که روشن میشود آئینه از خاک

کرس هارن عمک شراون همه لوه
سوحارث آسو بایکباش کرن سپر
بگلشن ها کران پرواز چون طیر
بخارا کی شهن خوش لوزهارن
سرودی ازنها وندو حجازی
بجوی گرم سانین مجلس شاه
ز طبع زاد خود ابیات و ادا
خریداری کرس شاهن د ابیات
تحیر شعر یوزنت بیا روی کر
شهس د تورودکی یوزسه زمینس
بصدق و رستی تهو طبع چهومنه
نه گیمیر تازه عاشق بر غلامی
کرن لس اهی رس کن این مثلها
ستهاس بس محفل ان شعر و سخن گرم
بخواهیر تو له بیت سانین مقابل
خجل کر تهس قبلیه منده چهاوت
بو والله ماره هت از کس مه غم نه
نه دلوه شهزادیه کیهه از حیاس
بوچهس معصوم بده وانم اذا مه
گرنه هم از غیبت مردم عمل پاک

ننه آسو سنه نه صبر و قرار ماه
بگلشن ها کران پرواز چون طیر
بیکجا در بخارا تا به یکماه
می ساز و سرود و سوز نهارن
کرک آهنگ زیر و بم سرائی
مصنف رودکی تو وانو ناگاه
خریداری کرس شاهن نه ابیات
کشید از دختر کعبن محابات
دیس شاهن چهونه تهو شعر جاپوی
فلک تابع بوین جاس نگینس
عجایب این غزل زین العرب گفت
گرفته دل بسرو خوشخرامی
هنه از زین العرب ذات تهوم یاد
گلن جارت ته یوزنت آسو شرم
بتندی د یونه نس د خلوت خاص
بنن پوشید سر بازار پاوت
نهو چهوی از وه ید یوزی د وباره
نگره در زیر لب آهسته د نس
گره هم از غیبت مردم عمل پاک
که روشن میشود آئینه از خاک

بازدر آمدن بکیتاش از بخارا و مبارک باد فرستادن زین العرب او را

ڊپن بکیتاش باز آواز بخارا
پریده باز بلبل در چمن ترا
خبر دوده ماجه ونپن یار وانوی

نه در دل دو دمت ترس صبر یارا
قرار عشق باز سوئی وطن آو
چو بلبل کر خوشی گلزار وانوی
مبارک نامه لکیهن بہتو نه فی الحال

چو آهوئی میداز ختن آو
دل زین العرب لي زت بهيٽن آو
وڇهن عشقه بیاضه د راس فال

غزل مبارکنامه از زین العرب بنام بکتاش

آمد بهار شگفت گل در چمن مبارک — بلبل بناله خوش گفت بہل یاسمن مبارک
ای دلبر سمن بر قد جهوی شبن صنوبر — دندنخته لب چو شکر لعل یمن مبارک
جادو دو چشم آهو هرن رٽن چو آهو — آهو ونن چهه آهو جهي یادمن مبارک
آشفته زان دو گیسو در دام عنبرین بو — دل بسته کر بکیمو زلف ختن مبارک
آئینه روی مهتاب ڈبیت گرهن چو گل آب — حیران کرسه تیاب جلوک غنچمن مبارک
مژگان چهه نیزه خونریز بر قتل مردمان تیز — محراب ہمن چهه شبخیز عاشق ہمن مبارک
رخ جهوی مثال قاتل د زنار خال فلفل — هاونت مه داغ بردل هاونت کمن مبارک
شادی وڇهیت موافق زاہت نه نیر لایق — هارت ته خون عاشق لاگت ہمن مبارک
للہ ته لوله شہ جهي چشمه پُر زخشمه — عشوه کرن کرشمه آهو رمن مبارک
عشاق پانه سوزه وڇهني بپرده روزه — سوزک ترانه بوزه زیر وبمن مبارک
ناظم جهو خون هارن کرماره جان مارن — براه عشق یارن بکیها ہمن مبارک

خواندن بکیتاش مبارکنامه را در راه و غزلها پیش برندان تلس بکیتاش و خشمگین شدن حارث براه

مبارکنامه استادانه شاہی

بدست دایه یار کم نه راہی

کهٹت دا یه عطوفت نامه نیونس
سراسر نامه را ذک پر نه از ناز
سو نامه باره سند دادن دوایس
پکائی آسو نامه بیت سو در درد سست
پر تر هین هتر سو نس بیج کیا آسو نهس کت
حسد کس پیده گو کم چهر سینه
رکو دکس دو رحی از تصنیف لائق
و چهیت دو نار کینه جان حارث
هر رودس کهنه محبت گو غضبناک

پنتم نامه تمس سوی باره سند بس
برن نامه بهرن آسو اشک مخنته
ولیکن از قضا تیر بلا گوس
رفیقاه تر نبهٹ آسوس محرم راز
دپن هم تور و چهپم کاغذ مه رد درد سست
بدزدی ترا و یکیاشس سو بیت در بیت
همون بلکیش بار ناموافق
آتش حارثس گو دل از ان باز

خطس سر نامه یکیاشن کرن باز
گمت از نار عشق یار سوخته
شبانه روز روشن ماه سرمست
دیوان دیهن تبه تهاون نامه پن باز
نه با و آوتس سنے رو دکینه
غزل ساری تر لوس بیت یاره سند بیت
تمی شعرانه در دیوان حارث
هلاک خواهر خود کرنه آغاز
نه رودس از غضب عقل و نه ادراک

گرفتار شدن یکیاش و بند شدن زین العرب در تنته خانه

اول یکیاش از حکم شهنشاه
پی زین العرب تر تره راوک
سو تنته خانه سٹهاٹ آسو تیر از چاه
کرک بند نت اندمه و حی جسنه
سپین تنه آتش حمام تر جل
زخون گلگون سا نین فرش افزون
هم آتش هم مه هجر کی نار در دل
ز اشک خون سپین رنگین مادام
دوان زهر تا وه منزل آسن ماسی
پمون تقدیر و عقس کا ریکجا

ژهنوک دیوانه باز نجیر در چاه
چو دوزخ یا آسو تشخانه مقفل
بحکم شه تنته خانس کدک ماه
در آتشخانه از دل کرنه فریاد
قبا از تن کڈت تراوک کهورن نیل
دپاک آس بوزه ناب یکیاش اول
قبا سا نین تنه کهرن بیج منزل
جدا تر ادن امید زندگانی
مگر مضطر بتر از فرش شاهی
یتهوی تنند نار آثار جوانی

دوم از قهر شه حمام تاوک
تنته خانه تنته مادرک اسفل
حماس داره تبه بر کر که سینه
روان هر سو دوان ناله ز بیداد
بره یکبا دگیبه گل لج دژ زون
بو چهپن نار سن اندر چهم یار خوشحال
پدن هند وه کهتوس چشم در دام
نگارین گوس وی از خون فشانی
حماک نار عشقک نار یکجا
تهوی آتش نه آه واشک پانی

چهم آتش خون ۾ حمام ناخوش
ڳمُٽ تن هفت خانه آس ست ناڻ
دلو معشوقه ۾ جهنم حال ڪيا ڇهُم
روان چهم جوي اشڪِ خون لخ منزا
بوسوزان شمع جهڙي صبح هو رو
غلط ڪردم ته دوزخون جهڙيه منزل
ڏُزن مه ڪهم تيره هم نڌ پڻ ۾ دوزخ
ڪه در دوزخ ڪنندم زنده ناگاه
مدلو جهوي غنيمت از ملاقات
مرت بن نو جهه دُنيا دوباره
بني ۾ جهه وقت آخر باهر جانو
پتي قبرت يهي نوزاه لو سڪين
ون جهوم اڪ ساعتاه باقي ۾ رين سوز

زسوز سينه شعري همچو آتش
ٽلن آس از سيايه چهن ۾ آنروز
۾ آتش جانه پڙهه احوال ڪيا ڇهُم
پيه جون اشڪ ۾ روئي نڪو ئي
دزي ڪهيني ۾ جهت مه لومري بو
بهن مياتش ۾ تن گوپيه زاه خوش
ڪلوم سيمين بدن از نار دوزخ
درين آتش درين اشڪ ۾ اين سوز
تنم ڪه ها ته سنين خوش تنم ساٽ
اڇهه ڪن ۾ اه جهن هم ران ۾ لڪ خون
ٻهي ۾ دخاڪ قبرت آرزو جانو
ڪيين پيه ته سر اڦنج هي ان مه بو ام

تنُس آتش تمس از هجر دلدار
لبن ليکهن نخون شعر جگر سوز
بهشتي ليه ۾ زسي دوزخ منزل
ميان عاشقان جهيم سرخ روئي
اندر ز الفت نيرو اهم نه از دل
غلط شد چون نشيني اندر آتش
نصيب عشق آمن مدزدرگاه
شبس تم ديک ۾ انوم عمر بيدر
ته ستوي مرگ جهوم مشڪل نگاره
کونه ڪهنا کپس ۾ لوسه ۾ زن ٻون
مه ۾ انوم جان لب بهتم بيا لبن
ز هجرت کوس نزديک ۾ ه آم
لکهت تهاوي نخون ۾ اغزل الوز

غزل خواندن زين العرب ۾ تته خانه بفراق يڪناش

ڪهنا بوونه حال ۾ لو بال مره يو
در باغ جهو شمشاد لب جوي سهي سرو
بلبل جهو دوان ناله زشوق گل ۾ ديت
ديوانه جهه پروانه ۾ جهن جانو شمع روي
بيتاب لحبس ۾ اله ۾ جس زلف خمن جان
مه روي سين لاله جگر خون رٽن داغ

از جهوي مه مرگن سال ۾ لو بال مره يو
از الف قدت دال ۾ لو بال مره يو
در گل جهو ڪران حال ۾ لو بال مره يو
زالان جهو پروبال ۾ لو بال مره يو
شهار و لوم نال ولو بال مره يو
وُجهني ته سيه خال ولو بال مره يو

جان میدهم از لعل لبت باده کنفاه که
زانوم نه ونت دادُ پنن ناره دُم دل
ناگه ایه هیی زاگ دِمی وَن ثه ناگن یو
مجنونه آسوم لاتِه یو دوکرانه در ایں لیل
لاگے بوزلیخا وچهت درچه مه کنعان
فرهاد ده شیرین جان برلب آمم ز هجرت
لس سوز عشقُن نار دلس یو یسو درت گو
در آتش حمام آتش عشقه تبک جوش
در کوی توای دوست مُبِت ناظم مسکین

لِلّٰه تو میرے نال ولو بال مره یو
وَنه ها دزم تال ولو بال مره یو
یره گیسه هیبه مال ولو بال مره یو
ڈنهم ثه نخبدک بال ولو بال مره یو
اے یوسف اقبال ولو بال مره یو
مه مُول راوُم مال ولو بال مره یو
هَی درام عشقن فال ولو بال مره یو
لس یاره یتوی زال ولو بال مره یو
پر ژیتوهس نه ثه احوال ولو بال مره یو

مردن زین العرب در زنته خانه و دیدن حارث و افسوس کردن او

لکهن احوال سارۍ گوس بس خون
بحمد الله شهید عشق او یم
وجود تراون جدا تمه رڈنه موجود
کرن تم از قفس چون مرغ پرواز
هرن خون شهادت تا قیامت
همیشه تم چهه بغم زنده خوش نه
ازان ماتم سیه گردید عالم
بجستن مشتری میرفت نایافت
برهنه سر ز مشرق در او خورشید
سو ننخ هست گو کسوفس منزر ثن جایے

وست خونین اندر سینه در شفق زون
ان آسن باره سندی نا وقیرت
زنا یودی سین در عاشقی یو د
بنزد مرد باشد ار چه اموات
تر و تازه تمن چهوی سرو قامت
بمرگ آن نکو دئی درون صاف
عطارد بیوه ڈ اندر برج ماتم
ز هم عقد ثریا هم گسسته
بمغرب در اتیخ روز نسته امید
برآمد سینه کوبان ماه زین غم

ون آس گر بمیرم سرخرو یم
بآخر جان شیرین گوس نیرت
مرن عشقس اندر چهینه صاحب راز
حیات جاودان الوصل یا لذات
گر هین یم عشقنه شمشیره کشته
جهان تاریک سانین قاف تا قاف
صفائی قطب گردون د رعدم تافت
شکیب از آب دیده د ست شسته
د وائی چرخ چون ست بید وبی پای
ژلوسنه تا قیامت داغ ماتم

روان تس پت سفید اچھ ناکن گے
گلو ٹٹ جامہ گے دیوانہ بلبل
جگر خون غنچہ دل صد چاک صد برگ
للہ فن دکھ چھو ہرن ٹکھ جنگل
فغان وشور ماتم تا فلک گو
شہید عشق با اللہ اکبر
رقم دخامہ من مات من العشق
فلک انا الیہ راجعون خواند
بباد حسن یا باد خزان آو
روان آیہ کران فکرہ نہ گرایہ
کرن تمہ للہ نہ وانی گرد حمام
تموتل آہ سرد وسیت سر ما
حمامس حارثن دروازہ زہن وتھ
سپن نادم زکار غیر معقول
تلن فریاد ہی بدکرم کار
یہ معصوم آس بے شک پاک عادت
کرکوس خشم تتھو نہ پام لوزم
یہ تقدیر آسو گو میانوی بہانہ
قضا چھو نہ کینہ تابع فیرنہ زاہ
چھو کیاہ سود از قضا روزن وہ دلگیر

شبانزون دنے تس معرکن گے
قد شمشاد سر دریا میکرد
مزارس منز ہیت سوسن ازین مرگ
بغیر از اشک ماتم نے گلس آب
از انجا اختلاف اندر ملک ہیو
قلم راچاک شد سینہ جگر سوخت
فقد مات شہید العشق العشق
تمو دپو آسہ بر پا روز محشر
ننہ ما آسہ عشقس ہیو منش واو
تمو اند ننہ خانن تو کو دور
ہنو حہ روز محشر کر تمو شام
ز دیدہ اشک انہ دل آہ پر درد
وچھن تمہ جان بحق تسلیم کرمت
خجل رسوا گمت غیرت نیر دراو
ہتھوم تتھو خون ناحق مہ مکہ بار
برم کن حاسدو کرتھن لو گمراہ
نہ زانوم تا ابد بدنام روزم
کرن وہ اراہ سبا پان پانس
زسینہ تیر موتک نیرہ نہ زاہ
ننہ خانن دوبارہ درکرک باز

صنوبر خم شدہ آشفتہ سنبل
بزیر سرو قمری وای میکرد
زلہ ڈن ماتمچ ہنتسی ہنیر زل
نہ غیر از سوزش غم سنبلن تاب
سپنمت آسو بر پا روز محشر
چکیدن سیل اشک از ماتم آموخت
ملک انا الیہ بر زبان راند
سپنمت آسہ ما عالم برابر
خبر یا مت نیر پیہ درایہ دایہ
تتھوی وہن تتھوی تھو عاسن شور
قیامت آس انیس سوز گرما
زسرد آب ہوا حمام گو سرد
پشیمان گو وچھیت حارث مقتول
بپا دو کردہ خاکستر لدن آو
مہ زانو منہ نصیب آسس شہادت
ون چھوس غرق پشیمانی کرم کیاہ
کرم بدنام نامہ خویش پانہ
وزیر وکر تسلی تس جوانس
بنہ گو کاماہ کرتت ناساز تقدیر
کرک تکفین وتجہیز پیہ آغاز

برهنه پا و سر حارث بکين آسو
کرن گوهر نثاري دُرفشاني
شهيد عشق منزِ باگن هزارين
نکهه کعبن مژه منزِ باگ ساوک

چهکن لعل ۽ زرد گوهر نهکن آسو
فرشتن سيت کرِ ولي جنازه
تهوک هالِن نکهه نِن نيک کارن
مِڙئي ميلين مِڙئي رسم قديما

دُرافشاني خونه آسن اشک راجي
پرس قطبو نه ابدالو نشانه
دلوک خيمه لحد منزِ وانتاوک
وَمَنْ يَشْهَدْ لَهُ اَجْرًا عَظِيمًا

شنيدن بکتاش خبر مردن زين العرب گريه وزاري کردن بکتاش در فراق او

غمک سيلاب بکتاشس بسر گو
کرن آسو وانِ ماهن روت نِن در چاه
اوّل راوم هين مِه مول ماجي
در آزادي غلام آسوس گوزل
نه بختم ياور و نه عقل رهبر
نه دوري کونه وَني مشکل نه آسان
برات عشق دنيم هيچو سيماب
مِه کرنم خال ۽ زلفن دانه ۽ دام
ز ابرو ۽ ز مژه تير ۽ کمان کرد
بعينه مردم شيدا و کرهس
بدام زلف تا کرده دلم رام
دل و جانم بخنده بنده ميکرد
دتوم عشقه سبتي نِن پته دل
نتهوي پل زن لبت کن آه در منز
فلک ظالم مِه نه نِن بيو جدا گي

خبر لو زنت مِن زير و زبر گو
وَدُن نم بکيس نهتو داده سيني
لگمنه سيت پاسن کاهنه باجي
پمُنت د رودادي غم چهپن لي تنها
نه دل همدم نه دلبرآم دربر
الٰهي ميون هويدا کس گو
قرار آرام راوم گوس بتياب
سُنُدقامت ۽ چهنت مِه جهيم قيامت
دلم اوگار و پاره بيگمان کرد
اچهوانشِه کان نهندوي درانم زاه
شدم آشفته د بتياب ۽ آرام
بيا دردي او زندان مِه گلشن
نمود آسان ولي افتاد مشکل
نه دور رمِه کس بنتشِه آسو ساتهاه

تُنُن شور قيامت ناله ۽ آه
کونن تهو نهم خدايا دادِ کيستي
زنن تدبير تقديرن هتوس تل
ز تنها دوره کس ۽ نه ولي سخنها
تنم مجموعهٔ غم دل پريشان
زله ون نار عشقن بونت کس بيو
کنهن عشقن بوصيادس اکس رام
ولي از ياد او با دل اقامت
ز چشم شوخ بي پروا و کرهس
دوا بيماره عشقه آهم نه زاه
لب شيرين چو وا از خنده ميکرد
نسندي ري سيه چه گوم روشن
محبت پانه وان آن نه هئت دلس منز
نه خواب نِن د اده مياني اکس راتهاه
جفا جو عشقه شه آهست گداگے

تِنس بيمار عشقن ڀيئه سفر مِه
سَه گيه پائن مِه ٿهاون ٿڪراري
ٿنز شيچه لوزه وٽي کو نه موس
خلاصي مرگ از هر قيد خانه
نه بند د عشق هرگز کار با صبر
گته دهس ٿيئه کره هن فدا جان
وَدن ليون بدن تس نار ساڻين
ربوده آن لوي اواز آب و تابش

تِنس حمّام دوزخ چه سقر مِه
تاسّف يافتم مِه از هر کرانه
وَن ٻت کُن لو که پامن کيتو لُو رُودس
نه عشقن چاره ڇمُنه تاب هجر س
تمنّا ڇو منه کنه الله وهين قبر
هرن از چشم نرگس اشک شبنم
ز بيماري چو چشم يار ساڻيُن
دُزل ٻم لعل لب انس آس گلرنگ

قضا گوتن ز دنيار سنگاري
دريغا جان دمي در قيد خانه
بو مارس سيت جهين منز پان با نه
نه آتش کا سه ون نه آب هجرس
گر ٿهت بو تراوه هن قبر لَره يان
هون لوزت وَن منز هر نه ماتم
ز سينه آتش و از ديده آبش
تمن دت خار گيه هم رنگ با سنگ

در بيان شفاعت نمودن اميران پيش حارث و سبب خلاصي يکتاش و رها شدن او از قيد خانه

چو زلف گلرخان زنجير درپائس
که شاها ملک و دولت با د وارث
ڇهو ڏلمت شُهو گلمت منز غدابس
سمنبر ياسمن ڇهاون کتوگي
موئي دوه ياون نيته ٻس راوي
بفاتحه يا دهن اخلاص و رگچ
سپين سرگشته اندر کوه و دشت
دِوَن گت منز خزانس زيچو بلبل
پيون بر خاک تر اون آه غمناک
به وا ويلا بلا يا دُور رُک سم
گلس ٿيٽ کوه غم نير مم بد رحم

باخر کُر اميرن ياد يکتاش
زبن انصاف و عجز و زار و لوتس
بدل تس گو منتن تس عدو بس آب تاب
کَره وي کم زعفران گلزار روپس
بهار ک گل کو و کرني اڇهاوي
تِه لوزن چشمه يکتاشن کرن باز
بهر ويرانه چون ديوانه سرگشت
کڍُن از سوز دل آه جهان سوز
کرن د احاکن هجر ک لاتهم شراک
قيامت يار ريار سن راوه يامت

به استشفاع گي در پيش حارث
ڇهو در چه هو منتن يکتاش سکين
دلو ڇهو ره منتو ياوُن کتوگي
پريشاني کمچ گيه جعد موئيس
سه مرگک پياله گيه جيت حور سرگچ
کرُن از سوز دل چون گريه آغاز
گمُت مجنون بميت از عشق بالکل
بنن ماتم گته منز مشعل افروز
يه کيا دُوري يه کيا ماتم يه کيا غم
بلا اندر بلا تس کر چه سي گت
سو لائي لو ٽنگ بر سر از بهان غم

که وکه مرگه شراکی برا نا وی

ودن ون سو د دنیا وی
بجای سرو گل سوسن زری نو

مرن بہتر جدائی ون زری نو

گریه کردن بختیاش در وفات زین العرب و کشتن حارث را و مردن بکتاش سنقر زین العرب

زری نو گلبدن واتن مڑہ تل
ہزار آواز بلبل یار جنگس
زری نو جامہ نہ بیا نالہ زاروں
سینمت سوختہ جان وڈھ لا یہ صد رس
زری نو شہ نشین جالی تہ دیر ا تن
فراقک داغ زوی لگ مہ پائس
زری نو ماہر وتل کالہ اریس
ہرن زن شمع جہس آتش زالہ کوناہ
بہ ماتم زہر قاتل نال و چی رہ
بہ اژدر زہرہ پرنس نابنا گوش
برابر چہوم مرن و تخ ندہ روز
مرادچ کوم زاہ در آتیہ اصلا
کرن در تلخ چندین تلخ عیشی
ژہیت گو باسلاح اندر کمینگاہ
بقبر دلبر خود آو تشنہ
زد شتنہ آسن جان آفت مرگ

زری نو ماہ بہ ہتی تہ ضنایہ مسول
زری نو سرو قد واتن مزارس
ولن پائس کفن در خاک ساون
زری نہ ژہینہ شمع مرگہ واوہ
مزار آباد سکیں ڈوزہ حیران
زری نو مڑتہ سکھ بستر بالین
ہجوم آم ماتمن آنکم مہ صبرس
بہ ماتم سینہ زالت تاب نیوم
سمند زنالہ ہت تی کرز لمہ وہ
بہ ماتم داغ سینس کہ زلم مہ
ونن ہین تی جا نو بوزن
اول صلوک بدل دوم تمنا
چہ از غم شادی انی بیگانہ جوشتی
لبون جان ارث نخلون کڈ تہ تبر
دنن پانی برت کہ سینہ دشتہ
بنام یار دلبر زخم خنجر

زری نو خاک لار ن منیزہ رنگس
جدا قمری ج ون گت لالہ زارس
زری نو مخنہ دندن ہای لدرس
بوزن پروانہ نارس پان تراوہ
زری نو مرگن کئی آئینہ خانس
پوشاکک وست ڈولن فرش قالین
بہ ماتم نار سوزان زالہ کوتاہ
دل سنگ آپ کرتم تاب نیوم
بہ ماتم آفت جان غارت ہوشس
گلاب آب حیوان ید چھلم مہ
بکلی ہتن دنیا گو تسلی
دویم خون پایہ بستن لو ہیمنا
بتاریکی شبی آن ماہ دلخواہ
مدا آسوس ڈن کرتن جدا سر
چشیند از دست جانان تبر مرگ
ز آب زندگانی آسن خوشتر

بنام یار دلبر زخم خنجر
ازین دنیای فانی دراو خندان
نه آن زین العرب بود دیکیاش

ز آب زندگانی آنش خوشتر
نبود شان صبر بی یار دیگانه

سبین بتن زندگی بی یار زندان
بدو پیوست کوتاه شد فسانه
ولیکن عاشقن پیاره ورشا باشش

خاتمه کتاب و مناجات بدرگاه قاضی الحاجات

بنال ای دل بدرگاه الٰهی
سیه روی پریشان روزگاری
ذکر د زشت خود تر منډ روی
کمت خو کره گناهن ست و بازو
نفع تراوت ته کن نغسک و فادار
بر سوائی ملامت خو دستاهی
مه یدچهوم نامه اعمال تیره
عنایت فضل و احسان حق در فوج
ته فرماوت جمکناهم بقرآن
بهوی نقصان جاه لوسین برمش
کرم اسراف عصیانک سټه کال
بشارت چهوس پیرا ان الحمد لله
پران استغفر الله ناظم زار

بشو از نامه غفلت سیاهی
اسیر بند حرص و نفس بدمست
گرانی هرزه گردی زشت خوئی
بجز بدکهنه اندیشه دلس منز
جفا ما در بغل لاگت صفا کا
کرمس تا ابد ہمت چهه عالی
گناهان ز صغیر و تا کبیره
پهلک سوی نامه میانو از آب رحمت
مه چهم از معصیت ډکوه برجان
مه چهم امید رحمت از کر بهی
ز رسوائی کیم تو نچ زبان لال
کریما دامنس جاین دنوم جنگ
مه چهوم از مغفرت خالی گر هن عار
بعشق و معرفت کرتم موافق

خدایا بر درت امید واری
ز ذکر آزادو پائی معصیت بست
خجالت هت چهو نهاد و سر زانو
عبادت اندهوت کر مت گنه سنز
فروشد جو گران گندم نمائی
و نشنام از درت کهه گونه خالی
ته چهوی دریای رحمت موج در موج
محیط س کم گر دهیا کنه آب کا جنت
بکار آمد عمل کنه چهمنه کر مش
گنه ساری ته بخشم یم کری مه
ولی لا تقنطوا من رحمة الله
گدا خالی گر هن نااهل کرم ننگ
وسیله چهم ته کن عارف نه عاشق

دربیان سبب تصنیف کتاب میگوید

سبب گومت چهو تصنیفن بین شوق
و نن هنومه د گر آسوم بین ذوق

سیب گو مت چھو تصنیفن پنن عشق
حبیب اللہ چھو محبوب الٰہی
کرِ وم مہ حسن یکتا تازہ منظوم
درین قصہ باحسان زندہ چھ نام
علیہ وصل با رب و آل
بعقبیٰ کن مرا فردوس منزل

ونن ہتھو مہ نگر آ سوم پنن عشق
چھپہ در پاندان تہند ارشاد خانہ
سپن منظور نزدِ شیخ معلوم
زسنہ ڈہ بہشت زیادہ تت گاہ ۱۲۶۱
ترحم لی بہم فی کل حال
زناظم حسن یکتا تھاوتن باد

یا ارشاد ارشادت دستگاہی
سلوک کبروی شیخ زمانہ
سہاہ کرِ ہم قدردانی بانعام
گمت از ہجرت معشوق اللہ
الٰہی باہمہ یاران یکدل
بروح عاشقان صد آفرین باد

تمام شد کتاب ہٰذا

ہر علم و فن کی سستی اور بارعایت کتابیں وغیرہ

ملنے کا پتہ

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کتب

مہاراج زنبیر گنجبازار۔ مائسمہ بازار۔ رزیڈنسی روڈ امیراکدل

مالکان

کوہ نور پرنٹنگ پریس۔ رزیڈنسی روڈ

سرینگر کشمیر کو یاد رکھیں